

2014
ročník 66

1

Cena 40 Kč

čtenář

M Ě S Í Č N Í K P R O K N I H O V N Y

1

- 3** ..... **TÉMA**
Dětské čtenářství a dyslexie • Jitka Zajíčková
- 7** ..... **Česká čtenářská kultura v čase plných regálů**
 • Jiří Trávníček
- 11** ..... **Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy: současný stav a výhled do budoucna**
 • Klára Rösslerová
- 14** ..... **Názory uživatelů a veřejnosti na přínosy informačních a komunikačních technologií ve veřejných knihovnách v ČR a EU**
- 16** ..... **Z konference IKI 2013** • Renáta Salátová
- 18** ..... **ZE ČTENÁŘOVA DENÍKU...**
Kniha, nebo film? U Colette špatná otázka...
 • Lenka Šimková
- 20** ..... **RECENZE**
Bedekr po světech obrázkového univerza
 • Jan Samohejl
- 23** ..... **KNIHOVNÁM V MALÝCH OBCÍCH...**
Elektronické konference pro lepší komunikaci
 • Roman Giebisch
- 25** ..... **Z POKLADŮ... PARLAMENTNÍ KNIHOVNY ČR**
Ke 155 letům existence knihovny • Karel Sosna
- 27** ..... **Současná britská literatura v českých překladech**
 • Richard Olehla
- 34** ..... **INSPIRACE Z KNIHOVEN**
Petrohradská knihovna v novém láká čtenáře na akce • Eva Učíková
- 36** ..... **PSALO SE JINDE**
- 37** ..... **LITERÁRNÍ VÝROČÍ na únor**
- 38** ..... **LIBOR COUFAL SE HLÁSÍ Z AUSTRÁLIE**
- 39** ..... **ZE SVĚTA**
- 40** ..... **NOVINKY Z FONDU KNIHOVNY KNIHOVNICKÉ LITERATURY NÁRODNÍ KNIHOVNY ČR**

3

- 1** Artikule sněmu Království českého (str. 25)
2 Současná britská literatura v českých překladech (str. 27)
3 Selfcheck v Knihovně Jana Palacha (str. 11)

Středočeský kraj

Vydává:

Středočeská vědecká knihovna v Kladně,
 příspěvková organizace Středočeského kraje,
 ul. Generála Klapálka 1641, 272 01 Kladno

Evid. č. časopisu MK ČR E 485
 ISSN 0011-2321 (Print) ISSN 1805-4064 (Online)

Šéfredaktorka: Mgr. Lenka Šimková

Redaktorka: Olga Vašková

Grafická úprava a sazba: Kateřina Bobková

Sídlo redakce (příjem inzerce a objednávky na předplatné):

Středočeská vědecká knihovna v Kladně,
 příspěvková organizace, Gen. Klapálka 1641, 272 01 Kladno

Tel.: 312 813 154 (Lenka Šimková)

Tel.: 312 813 138 (Olga Vašková)

e-mail: ctenar@svkkl.cz; ctenar.vaskova@svkkl.cz;

redakcectenare@centrum.cz

Redakční rada:

Ing. Jiří Mika (předseda), PhDr. Ladislav Kurka,

Mgr. Petra Miturová, PhDr. Vít Richter,

Mgr. Renáta Salátová, Jiřina Soukupová,

PhDr. Vladimíra Švorcová

Tisk: SERIFA, spol. s r. o., Jinonická 80, 150 00 Praha 5

Distribuce:

Rozesílání časopisu zajišťuje

A.L.L. production, s. r. o., Ve Žlábku 1800/77, Hala 7A,

193 00 Praha 9 – Horní Počernice,

tel.: 234 092 811 (sekretariát), e-mail: info@predplatne.cz

Rozšiřují též společnosti holdingu PNS a. s.

– drobný prodej; MONITOR CZ, s. r. o.; SUWECO CZ s. r. o.;

B. Weleminová – PERIODIKA.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím

poštovní přepravy Praha čj. 1371/1994 ze dne 20. 6. 1994

Podávání novinových zásilek bylo povoleno Českou poštou

s. p. OZSeč Ústí nad Labem dne 21. 1. 1998. j. zn. P-327/98

Cena jednoho čísla 40 Kč, roční předplatné 460 Kč

(dvojčíslu 60 Kč)

Předplatné pro Slovensko: Heršlová Dana, L. K. Perma-

nent spol. s r. o., pošt. schránka 4, 834 14 Bratislava 34,

tel.: 00421-02 49 111 203, fax: 00421-02 49 111 209,

e-mail: herslova@lkpermanent.sk

Cena jednoho čísla 1,992 €, roční předplatné 22,572 €

(dvojčíslu 2,656 €)

Časopis vychází s podporou dotace z programu MK ČR

Knihovna 21. století. Vydavatel si vyhrazuje právo

zveřejnit publikované materiály i na internetu.

Číslo odevzdáno k tisku 6. 1. 2014.

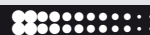
Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

FROM THE CONTENTS

- TOPIC: Child readers and dyslexia *Jitka Zajíčková* |3
 • Czech reading culture at a time of full shelves
 (on the third poll of readers on their reading habits) *Jiří Trávníček* |7
 • Charles University Faculty of Arts Library: current state and future
 prospects *Klára Rösslerová* |11
 • Opinions of users and the public on the benefits of information and
 communications technology in public libraries in the Czech Republic and
 the European Union |14
 • From the Information, Competition, Innovation Conference 2013
Renáta Salátová |16
 • READERS' DIARY... Book or film? Wrong question for Colette...
Lenka Šimková |18
 • REVIEW: Guide to image universe worlds *Jan Samohejl* |20
 • LIBRARIES IN SMALL MUNICIPALITIES:
 Electronic conferences for better communication |23
 • FROM THE TREASURES... Czech Parliament Library
 – 155 years of existence *Karel Sosna* |25
 • Contemporary British literature in Czech translation
Richard Olehla |27
 • INSPIRATION FROM LIBRARIES |34
 • REGULAR FEATURES

AUS DEM INHALT

- THEMA: Kinderleserschaft und die Legasthenie *Jitka Zajíčková* |3
 • Tschechische Leserkultur in der Zeit, die voll von Regalen ist
 (über den dritten Leser und Leserschaft Statistischerforschung)
Jiří Trávníček |7
 • Bibliothek der Philosophischen Fakultät der Karls-Universität: der
 gegenwärtige Zustand und die zukünftige Aussicht *Klára Rösslerová* |11
 • Ansichten der Nutzer und der Öffentlichkeit über die Vorteile
 der Informations- und Kommunikationstechnologien in öffentlichen
 Bibliotheken in Tschechien und EU |14
 • Aus der IKI 2013 Konferenz *Renáta Salátová* |16
 • AUS DEM LESERTAGESBUCH...
 Ein Buch, oder ein Film? Eine schlechte Frage bei Colette...
Lenka Šimková |18
 • REZENSION: Reiseführer für die Bilderwelten *Jan Samohejl* |20
 • FÜR DIE BIBLIOTHEKEN IN KLEINEN DÖRFEN:
 Elektronische Konferenzen für die bessere Kommunikation |23
 • AUS GEHEMNISE...
 Tschechische Parlamentsbibliotheken – zu dem 115 Jahren
 der Bibliothekexistenz *Karel Sosna* |25
 • Gegenwärtige britische Literatur in tschechischen Übersetzungen
Richard Olehla |27
 • DIE INSPIRATION AUS DEN BIBLIOTHEKEN |34
 • STÄNDIGE SPALTEN

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, vítám vás na stránkách prvního *Čtenáře* roku 2014 a doufám, že jste jej zahájili v dobré náladě a bez starostí. V redakci je jich sice s lednovým číslem vždy trochu více, ale tyto řádky dokládají, že vše se nějak zvládne. A když se věci dějí jinak, než si představujeme, nezbyvá než se přizpůsobit a řešit některé záležitosti „za pochodu“. Právě jako tento úvodník, který si dovoluji výjimečně převzít za kolegyni a připravit jej tak podruhé za sebou, neboť chřipka se většinou nikoho na nic neptá. Inu, „chceš-li pobavit Boha, řekni mu o svých plánech“.

Dívám se tedy do aktuálního obsahu a přemýšlím, že jeden z našich pravidelných autorů profesor Trávníček by ze mě měl nejspíše radost. Během vánočních svátků jsem se stala čtenářkou doslova „vášnivou“. Těším se na to každý rok, během kterého čtu sice pravidelně, ale málokdy se mi povede začít den prvními řádky a večer otočit poslední stránku stejné knihy.

Profesor Trávníček nazval tentokrát svůj příspěvek o výzkumu čtenářů v ČR *Čtenářská kultura v čase plných regálů*, což signalizuje jeden z jevů, který provází současného literatury chtivého člověka na každém kroku. O přesycenosti knižního trhu se dá možná polemizovat, ovšem některá fakta hovoří jasně.

Ne každému se ale čte lehkou, o čemž pojednává téma čísla. Dyslexie se netýká jen dětí, s písmenky občas bojují i dospělí, ale právě s dětským čtenářem se dá prostřednictvím vhodných metod velmi dobře pracovat. Třeba i za pomoci komiksů... Nejen těm určeným pro děti se věnuje recenze na dalších stránkách. Představuje publikaci *1001 komiksů, které musíte přečíst, než zemřete*. Jestliže tento svět obrázků není zrovna vašim šálkem čaje, nabízíme ještě přehled překladů z britské literatury se zajímavým vhladem do problematiky překládání.

Lednový *Čtenář* je tedy hodně o čtení, ale samozřejmě i o knihovnách. Přesvědčit se dále můžete už sami...

Lenka Šimková

P. S. Možná přemýšlíte nad tím, jaké že je téma letošních obálek *Čtenáře*. Rádi bychom jej ještě chvíli nechali v tajnosti, a jsme zvědaví, zda jej někdo z vás po několika číslech odhalí. Napište nám!

● SKIP ČR vyhlašuje šestý ročník projektu na podporu čtenářské gramotnosti **Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka**. Cílovou skupinou jsou žáci prvních tříd základních škol, které do projektu přihlašuje veřejná knihovna ve spolupráci se školami v místě působnosti knihovny. Pro školní rok 2013/2014 je připravována kniha **Abeceda** spisovatelky **Magdaleny Wagnerové** a ilustrátora **Pavla Sivka**. Do **května 2014** mohou knihovny přichystat pro prvňáky nejméně jednu návštěvu knihovny a uspořádat další akce vedoucí k rozvoji zájmu o četbu (společná čtení, besedy s tvůrci knih, výstavy apod.). SKIP opět navázal spolupráci s projektem Čtení pomáhá – <http://www.ctenipomaha.cz/>, kde každé dítě, které se zapojí, získá po přečtení některé ze seznamu vybraných knih kredit 50 korun. Ten bude moci věnovat na jeden z nominovaných dobročinných projektů. Mezi podporované projekty patří i *Knižka pro prvňáčka*. **Objednávky knih budou spuštěny v lednu 2014!**

NEUŠLO NÁM

● V loňském roce proběhly dva průzkumy vztažené k připravovanému Centrálnímu portálu knihoven. První byl zaměřen na uživatele a druhý na knihovny. Na stránce <http://www.knihovny.cz/o-projektu/pruzkumy/> jsou k dispozici výsledky obou těchto průzkumů, které zjišťovaly očekávání daných skupin vůči CPK.

● Na stránkách Národní knihovny ČR najdete zápis z jednání Pracovní skupiny pro jmenné zpracování, kde byl schválen **harmonogram přechodu na nová katalogizační pravidla RDA**. Byl schválen též minimální a doporučený záznam pro textové monografie pro Souborný katalog, které začnou platit s datem přechodu na RDA. Vše je k dispozici na stránkách Katalogizační politika <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/standard1>.

● Čtrnáctičlenný tým českých odborníků v čele s editorem Pavlem Mandyssem sestavil encyklopedii **2 x 101 knih pro děti a mládež**, která by měla podat přehled o nejdůležitějších, nejzajímavějších a nejoblíbenějších titulech pro dětské čtenáře. Více o knize na <https://www.kosmas.cz/knihy/188237/2-x-101-knih-pro-deti-a-mladez/>.

Dětské čtenářství a dyslexie

Umět číst a porozumět čtenému je nezbytně důležité. To víme a shodneme se na tom všichni. Také všichni víme, že je velice potřebné vyznat se v přemíře informací, kterými jsme v současné době doslova zaplavováni na každém kroku. O důležitosti dětského čtenářství tedy není pochyb. Víme však, jak na to? Jak děti motivovat k zájmu o čtení, literaturu?

Během prvních let povinné školní docházky se děti začínou seznamovat se čtením, literaturou, naučí se zpracovávat informace uložené v textu. Ke čtenářství můžeme ale děti vychovávat už v předškolním, předčtenářském období. Je velice důležité dítě pozitivně motivovat, ukázat mu zábavu spojenou se čtením nebo i jen samotným prohlížením knih.

Už v předškolním věku mohou děti navštěvovat knihovnu, která není v současné době jen pouhou půjčovnou knih, ale nabízí i jiné možnosti: pohádkové besedy, divadélka, výtvarné dílny, oblíbené Noci s Andersenem a podobně. Některé děti se samy v předškolním věku naučí číst i psát pár (nebo i více) písmen.

Většina dětí je přirozeně zvědavá a zajímá se o své okolí. Nesmíme zapomenout na to, že děti se učí především spontánně a nápodobou. Pokud se dítě v rodině setkává s tím, že rodiče nebo starší sourozenci čtou, sáhne samo po knize, obrázku, lepoprelu.

Při výběru vhodné literatury pro děti nelze opomíjet ani významnou estetickou funkci. Citlivě provedené ilustrace malého čtenáře provázejí příběhem, naznačují, ale stále nechávají nezbytný prostor pro dětskou fantazii. Chvilky, které dítě stráví nad knihou ve společnosti rodičů, mohou být příjemným zakončením dne, zklidněním, rituálem, na který se všichni mohou těšit.

Nesprávně zvolená kniha (ať již náročností textu či pouze „nestrefením“ se do vkusu dítěte) může malého čtenáře odradit od čtení, naopak kniha, která dítě zaujme, se může stát kamarádem, ke kterému se bude dítě rádo vracet.

Jak ale pomoci dětem, které mají se čtením problémy, které čtení bolí, dětem dyslektickým? O dyslexii se v současné době hodně mluví, ale víme opravdu dobře, co dyslexie vlastně je? Jak poznáme, že dítě trpí dyslexií? Jak mohou případně pomoci knihovníci?

(V následující části nahlédneme do světa DYS, článek by měl přinést základní rady a kontakty, které by mohly pomoci při práci s dyslektickými čtenáři.)

LEXIS ČILI JAZYK

Co vlastně znamená pojem dyslexie? Řecký základ „lexis“ znamená slovní vyjadřování, řeč nebo jazyk, předpona „dys“ naznačuje něco nedokonalého, porušeného. Dyslexie tedy znamená poruchu čtení. V našem základním školství je problematika dyslexie v současné době poměrně sledována, školy spolupracují se speciálními pedagogy (často v samotných školách fungují tzv. dyslektické kroužky, kde jsou dyslektické děti odborně vedeny).

Dyslexii se systematicky věnuje například DYS-centrum® Praha, nezisková organizace, která funguje již více než 17 let. Její služby jsou určeny klientům od předškolního věku až po dospělost

Nesprávně zvolená kniha (ať již náročností textu či pouze „nestrefením“ se do vkusu dítěte) může malého čtenáře odradit od čtení, naopak kniha, která dítě zaujme, se může stát kamarádem, ke kterému se bude dítě rádo vracet.

z celé České republiky. Nabízí diagnostiku, dlouhodobou spolupráci formou terapií, reedukací i příležitostných konzultací. Mimo to distribuuje pomůcky, didaktické materiály a další publikace pro děti i dospívající se specifickými poruchami učení a organizuje vzdělávací kurzy akreditované MŠMT. V listopadu loňského roku centrum pořádalo tradiční výstavu a konferenci DYSKORUNKA 2013 (více na www.dyscentrum.org).

DYSLEXIE, DYSORTOGRAFIE NEBO DYSGRAFIE?

Děti mají velké problémy se psaním, čtením, ale i hyperaktivitou. Může se dokonce zdát, že těchto dětí přibývá oproti minulým letům, kdy se jejich stavy nesledovaly.

Dyslexie spadá do tzv. vývojových poruch učení, vedle dyslexie se můžeme setkat i s dysgrafií (porucha psaní), dysortografií (porucha pravopisu), dyskalkulií (porucha schopnosti počítat) a dalšími poruchami jako dyspínxie (porucha kreslení) nebo dysmuzie (porucha hudebních schopností).

V současné době existuje v naší republice vysoký počet dětí s těmito poruchami. Děti mají velké problémy se psaním, čtením, ale i hyperaktivitou. Může se dokonce zdát, že těchto dětí přibývá oproti minulým letům, kdy se jejich stavy nesledovaly. Někteří odborníci mezi možné příčiny poruch učení zahrnují i zhoršující se životní prostředí, které negativně ovlivňuje již vývoj dítěte v těle matky před narozením.

Dyslexie jako taková není však záležitostí jen dětského věku, přetrvává do dospělosti.

Pro uklidnění rodičů považují za nutné zmínit, že diagnostikovaná dyslexie neznamena automaticky nízkou inteligenci, naopak mezi dyslektiky najdeme mnoho významných osobností. Často se právě lidé s poruchou učení – pokud je s nimi správně pracováno – mohou velmi dobře uplatnit v přírodovědných nebo technických oborech, mnohdy vynikají v tvůrčivosti, geometrii a mechanice. Setkáváme se i s dyslektiky, kteří vystudovali vysokou školu.

Současná multimediální a technická společnost může být šancí pro takto nadané jedince.

Dyslexie – porucha čtení

Že má dítě dyslexii, se rodiče často dozvědí z úst odborníků na prvním stupni školní docházky. Nejednou ale sami něco tuší již dříve. Děti mají mnohdy problémy se zaměřováním tvarově či zvukově podobných písmen b – d, a – e. Čtou těžkopádně. Slova komolí, domýšlejí si. Takové čtení je pro dyslektika velmi vyčerpávající a únavné. To se samozřejmě odráží i v nízkém soustředění. Dětem dyslexie ztěžuje možnost učení probírané látky z učebnic a sešitů, zapamatování textu.

Na otázku, proč je čtení pro dyslektika tak vyčerpávající, nám odpoví porovnání mozkové aktivity při čtení u dyslektiků a nedyslektických dětí: nedyslektik u čtení zapojí jen centrum řeči a zrakového vnímání (zrakem vnímá psaný text a reprodukuje ho), u dyslektiků jsou do procesu čtení překotně zapojena různá mozková centra.

Hyperaktivita

Poruchy učení jdou často ruku v ruce s poruchami pozornosti spojenými s hyperaktivitou dětí. Nejčastěji se setkáváme s LMD. Za zkratkou se skrývá lehká mozková dysfunkce. Děti trpící LMD často působí jako nevychované, impulzivní, nevydrží chvilku v klidu, všechno osahávají, přebíhají od jedné činnosti k druhé.

CO DĚLAT, KDYŽ MÁME PODEZŘENÍ NA DYSLEXII?

Rodiče, kteří jsou s dětmi v úzkém kontaktu, mnohdy zpozorují, že jejich dětem dělá problémy soustředění a později třeba i čtení a učení. Rozhodně není třeba panikařit, ale není vhodné ani situaci podceňovat. Každá škola by měla spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou, kde po provedené diagnostice buď sami poradí, nebo doporučí, kam se obrátit dál. Dyslexie je do

určité míry dědičná, lze tedy předpokládat její rodinný výskyt a častěji mají s dyslexií problémy chlapci.

JAK PRACOVAT S DYSLEKTIKEM?

Aby dyslektik mohl svůj handicap překonat, je velice důležitý systematický a pravidelný trénink a velká podpora ze strany rodiny. V knihovnách lze výběrem vhodné literatury (i audio-knih) pomoci dyslektikům s četbou i budováním vztahu k literatuře.

Základy práce s dyslektickými dětmi platí hlavně pro rodinu, v knihovnické praxi se dají použít při různých hravých besedách a podobně. Jsou vhodné i pro začínající čtenáře:

- Čtete s dítětem denně, ne však déle než 15 minut – existují různé metody čtení, které dyslektikům mohou pomoci.
- Nepohánějte ho k rychlejšímu tempu – snažte se navodit příjemnou atmosféru.
- V žádném případě ho nekárejte za chyby, ale naopak chvalte i za drobné, dílčí úspěchy!
- Barevně podtrhávejte a vybarvujte písmena tvarově podobná – hrajte si s textem, písničky.
- Vybírejte takové knihy nebo časopisy, které se vztahují k jeho koníčkům – dítě čte to, co ho zajímá, mnohem radši než to, co ho nudí.

JAKÁ JE VHDNÁ LITERATURA PRO DYSLEKTIKA?

Zkušené pracovnice dětských oddělení mají jistě přehled o aktuální literatuře i o tom, který titul komu doporučit. Měli bychom počítat s tím, že dítě se svou dyslexií nikde příliš chlubit nebude, ale pokud už o někom víme, že dyslexií trpí, měli bychom to zohlednit při výběru literatury.

Všeobecně dbáme na to, aby literatura byla pro děti přiměřená obsahem, formou, ale i vnější podobou. Mnoho dyslektiků rádo sáhne po komiksech, některým vyhovují čtečky knih s možností nastavit si jak velikost písma, tak kontrast pozadí.

JAK S DĚTI ČÍST (V RODINĚ, V KNIHOVNĚ)?

Pokud máme vhodný text, je dobré vyčlenit si čas na společné čtení s dítětem. Začínající čtenáři a zejména děti s dyslexií ocení pravidelnost i přiměřenou dobu věnovanou čtení.

Nesnažíme se hned „trhat rekordy“, stačí věnovat čtení několik minut (10–15). Číst bychom měli v klidném prostředí, ničím nerušení. Někdy pomáhá, když dospělí čtou nahlas společně s dětmi, nebo se můžeme ve čtení s dítětem střídat. Není také nutné opravovat každou chybičku, pokud se smysl čteného nemění. Chyby můžeme potom vlídně opravit ve vhodných přestávkách. Každopádně platí, že bychom neměli zapomínat na pochvalu i za drobné pokroky a po čtení neopomenout hovořit o tom, co jsme přečetli. Není důležité jen číst, ale zejména čtenému POROZUMĚT.

Vyhovující jsou některé knihy pro začínající čtenáře nebo díla klasiků upravená pro mládež. I poslech audioknih považujeme v případě dyslektiků za „přečtenou“ literaturu.

Existují speciálně upravené texty i projekty, zabývající se podporou domácího čtení se speciálním zřetelem na potřeby dyslektiků. Jedním z takových projektů jsou **Pohádky pro společné čtení**, a na jejich příkladu si nyní ve zkratce ukážeme, jak může vhodný text vypadat.

Všeobecně dbáme na to, aby literatura byla pro děti přiměřená obsahem, formou, ale i vnější podobou. Mnoho dyslektiků rádo sáhne po komiksech, některým vyhovují čtečky knih s možností nastavit si jak velikost písma, tak kontrast pozadí.

POHÁDKY PRO SPOLEČNÉ ČTENÍ

Pohádkové sešity a *Pohádkové dílny Pohádek pro společné čtení* vznikly v úzké spolupráci s Městskou knihovnou ve Svitavách a DYS-centrem Praha.

Metodika použitá v našem programu byla vytvořena na základě spolupráce s PhDr. Lenkou Krejčovou, Ph.D., psychologkou a specialistkou na dětskou dyslexii. Při práci s dětmi používáme původní texty ve speciální typografické úpravě.

Programy jsou navrženy pro potřeby začínajících čtenářů, ale vřele je doporučujeme i starším dětem s diagnostikovanou dyslexií. Naším cílem je ukázat, že čtení může být zábavné a nemusí „bolet“, jak o něm často dyslektické děti hovoří.

- V pohádkových sešitech *Pohádek pro společné čtení* najdete velké celostránkové ilustrace, font je použit bezpatkový, takový, jaký se dětem dobře čte.
- Je použita speciální grafická úprava, která respektuje zvláštnosti textů vhodných pro děti, které mají se čtením problémy.
- Práci s textem usnadňují zvýrazněná slova i velmi srozumitelný jazyk.
- Po čtení děti v sešitech naleznou hravá grafomotorická cvičení nebo si vybarví omalovánky.

Praktickou ukázkou práce s dyslektickými dětmi a tvořivou dílnu *Pohádek pro společné čtení* pro děti i s jejich rodiči mohli zájemci navštívit na zmiňované konferenci **DYSKORUNKA**.

Webové stránky projektu jsou www.spolecnecteni.com.

MGR. JITKA ZAJÍČKOVÁ

Vystudovala ÚISK FF UK, vždy se zajímala o bibliopedagogiku a dětské čtenářství. Recenzovala dětské knihy, ilustruje texty pro děti s dyslexií v projektu *Pohádky pro společné čtení*, externě spolupracuje s weby pro děti a rodiče, přispívá do tištěných i elektronických časopisů. Pro o. s. Nedoklubko ilustruje pohádky a básničky k projektu na podporu vývoje předčasně narozených dětí. Vede výtvarné dílny (i pro veřejné knihovny). V současné době pracuje na knize s návody pro vyrábění s dětmi.

DO ČÍSLA PŘISPĚLI

Mgr. Roman Giebisch, Ph.D. – Národní knihovna ČR, Praha ➤ Mgr. Richard Olehla, Ph.D. – redaktor, publicista, Literární akademie Josefa Škvoreckého v Praze ➤ PhDr. Klára Rösslerová – Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ➤ Mgr. Renáta Salátová – Národní knihovna ČR, Praha ➤ Jan Samohejl, DiS. – Ústřední knihovna Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ➤ PhDr. Karel Sosna – Parlamentní knihovna ČR, Praha ➤ Prof. PhDr. Jiří Trávníček, MA – Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., Brno ➤ Mgr. Eva Učíková – Obecní knihovna Petrohrad ➤ Mgr. Jitka Zajíčková – lektorka, redaktorka, ilustrátorka, Praha

CO PRO VÁS PŘIPRAVUJEME...

- ➔ Knihovny jako centra dalšího vzdělávání
  - ➔ AUTOMAT KNIHOVNA s RNDr. Tomášem Řehákem
  - ➔ Z POKLADŮ... Severočeské vědecké knihovny v Ústí nad Labem
  - ➔ PRÁVNÍ PORADNA se znovu otevírá a další příspěvky

Česká čtenářská kultura v čase plných regálů

(nad třetím statistickým výzkumem čtenářů a čtení)

Třetí statistický výzkum čtenářů a čtení České republiky proběhl ve stejné režii jako dva předchozí. Jeho organizátory byly Národní knihovna ČR a Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, v. v. i. Vlastním šetřením byla pověřena agentura ppm factum. Hlavním tématem výzkumu byl knižní trh.

Zázemí, rámce a východiska

Statistické výzkumy tvoří jednu část toho, jak chceme zkoumat současné české čtenářství. Tou druhou je linie kvalitativní, v níž dochází na čtenářské životopisy obyvatel České republiky starších 15 let; jde o nahrávky (a pozdější přepisy) započaté v roce 2009, jejichž sběr by měl být ukončen v roce 2015.¹ Výstupem by měla být monografie o čtyřech současných generacích a jejich vztahu ke čtení – čím musely projít, s jakými stimuly a bariérami se potýkaly a potýkají, jak se během jejich života měnil vztah ke čtení atd. Souběžně s těmito dvěma liniemi se nám jaksi samovolně rozvíjí i linie třetí, jež je zaměřena na detailnější zkoumání čtenářské kultury, a to formu diplomových prací a dílčích studií. Postupně dochází na taková témata jako Facebook a jeho role ve čtenářské kultuře, čtenářské webové komunity, čtenářský fenomén Vlasta Javořícká, sociální život poezie. Snahou je vidět všechny tři linie jako součást celku, tj. jednoho záměru, který vykazuje jen rozdílné způsoby uchopení a je rozvržen do jiné časové roviny. Pro dobu nepříliš vzdálenou se připravuje srovnávací výzkum čtyř zemí Visegrádské smlouvy a vzniká i síť pro výzkum čtenářské kultury v rámci Evropy (se sídlem v Paříži).

Buď jak buď, realitou s nejviditelnějšími výsledky jsou zatím dva statistické výzkumy z let

2007 a 2010 (zakončené vždy rok po jejich uskutečnění samostatnou monografií) a výzkum z roku 2013. Výsledky toho třetího byly představeny 26. září 2013 na tiskové konferenci v Národní knihovně (tisková zpráva a prezentace viz <http://www.ucl.cas.cz/cs/pro-novinare/tisko-ve-zpravu>).

Co se týče metodologického a technického zázemí, jednalo se o reprezentativní výzkum obyvatel ČR starších 15 let; zkoumání probíhalo v době od 5. do 25. května, a to na vzorku 1584 respondentů (statistická chyba je 2,5 %); metodou bylo vyplňování tištěných dotazníků za přítomnosti tazatele (*face-to-face*). Připomeňme, že statistického čtenáře, naši klíčovou proměnnou, chápeme – v souladu s mnoha výzkumy ve světě – jako toho, kdo deklaruje, že v průběhu uplynulého roku (od května 2012 do května 2013) přečetl aspoň jednu knihu – jakoukoli (beletristickou, věcnou či odbornou), k jakémukoli účelu (kvůli zábavě, kvůli studiu, pro poučení atd.) a v jakémkoli médiu (tištěném či elektronickém). Rovněž připomeňme, že hlavními tématy předchozích výzkumů byly veřejné knihovny (2007) a beletrie (2010). V praxi to znamená, že asi 75 procent otázek dotazníku zůstává pořád stejných (kvůli srovnání) a zbylá část je vždy vyhrazena hlavnímu tématu. Otázky ve svém celku se týkají čtení knih (kolik, jak často, jaké), čtení časopisů, čtení v digitálním prostředí, čtení v cizích jazycích, nabývání knih (kolik a jak velký obnos jsme za ně vydali, kde, k jakému účelu), velikosti domácích knihoven, mediálních aktivit, vztahu našeho čtení k pracovnímu a volnému času, návštěvy veřejných knihoven, jaké služby v nich vyhledáváme, jak jsme s nimi spokojeni; zahrnutý jsou i dvě otevřené otázky po našem nejoblíbenějším autorovi a nejoblíbenější knize.

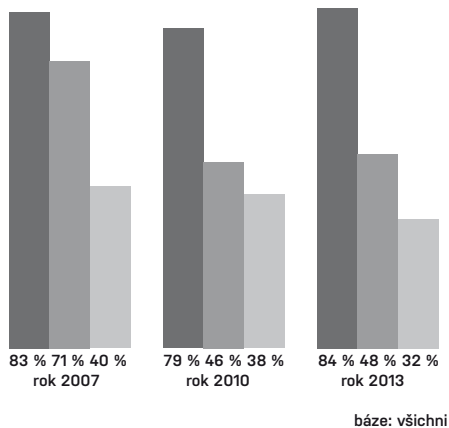
1 Na začátku roku 2014 vyšel první výstup této linie: kniha *Knihy a jejich lidé. Čtenářské životopisy*, ed. J. Trávníček, Brno: Host, která se zaměřuje na 33 lidí „od knihy“: spisovatele, překladatele, editory, knihovníky, knihkupce, literární vědce a kritiky, propagátory.

V následné části se chceme zaměřit na některé základní údaje a poté na jeden rys, který výzkum v roce 2013 provází jako jakýsi leitmotiv.

Základní údaje a rozložení čtenářů

Tím úplně nejzákladnějším je informace o čtení (aspoň jedna přečtená kniha za rok), kupování knih (aspoň jedna koupená kniha za rok) a veřejných knihovnách (aspoň jedna návštěva za rok). Následující graf ukazuje základní reliéf české čtenářské kultury.

Graf č. 1
Čtení – kupování – veřejné knihovny
(2007, 2010 a 2013)

Vidíme, že hladina čtení se v letech 2007 až 2013 udržuje na víceméně stejné úrovni. Mezi lety 2007 a 2010 jsme zaznamenali silný pokles těch, kdo knihy kupují; mezi lety 2010 a 2013 to je zase poměrně velký pokles těch, kdo chodí do veřejných knihoven. Pokles kupujících se však zastavil.

Samotná data nám tak úplně neodhalí sociokulturní důvody těchto posunů; ty si musíme obstarat jinde. Co však statistická data sama odhalit umějí, jsou sociodemografické charakteristiky jednotlivých činností, jejich posuny, tedy která skupina našich obyvatel získává a která naopak ztrácí. Čtení po všechny tři výzkumy vykazuje víceméně velmi stabilní (vysoký) rozdíl mezi muži a ženami, a to ve prospěch těch druhých. Zůstává i to, že čím jsou lidé vzdělanější, tím více čtou. Setrvalou tendenci vykazuje i fakt – pro české prostředí rys velmi typický –, že velikost bydliště nehraje

Čtení po všechny tři výzkumy vykazuje víceméně velmi stabilní (vysoký) rozdíl mezi muži a ženami, a to ve prospěch těch druhých. Zůstává i to, že čím jsou lidé vzdělanější, tím více čtou. Setrvalou tendenci vykazuje i fakt – pro české prostředí rys velmi typický –, že velikost bydliště nehraje v našem vztahu ke čtení podstatnou roli.

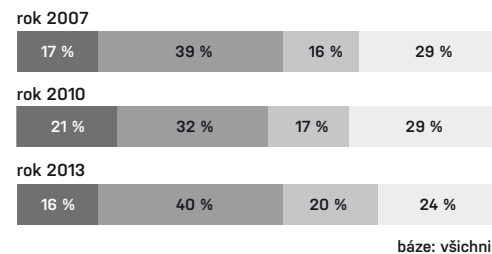
v našem vztahu ke čtení podstatnou roli. A ani se příliš neproměňuje věková charakteristika: ve věku 15–24 let nás čte hodně, ale nečteme nijak intenzivně, ve věku 25–44 vykazuje počet těch, kdo čtou, největší pokles, od 55. roku se počet těch, kdo čtou, opět zvyšuje. Charakteristickým rysem posledního výzkumu je, že se rozdíly u proměnné věku oproti roku 2010 značně vyrovnaly, to znamená, že propad čtení ve věku 25 až 44 už není tak velký.

U kategorie kupování platí rovněž větší počet žen než mužů, jakkoli při pohledu na to, kolik peněz daná skupina za rok utrací, se převaha mírně přechyluje na stranu mužů. Mezi nakupujícími za šest let velmi výrazně ubylo těch nejmladších, přičemž proporcčně ztratili spíše lidé se středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Mezi lety 2010 a 2013 si polepšily především nejnižší příjmové kategorie. Velikost místa bydliště ani tady nehraje nijak podstatnou roli.

Při návštěvách veřejných knihoven mezi lety 2010 a 2013 ubyli spíše dřívější tahouni: ženy, nejmladší, lidé s vyšším vzděláním. Markantní je především pokles u těch nejmladších. I v případě velikosti místa bydliště ubylo spíše u tradičních tahounů: u nejmenších a největších sídel, tj. na vesnicích a ve velkoměstech.

Podívejme se nyní na rozložení čtenářů (čísla v závorce představují počet přečtených knih za rok).

Graf č. 2
Rozložení čtenářů (2007, 2010 a 2013)
■ nečtenář (0)
■ čtenář sporadický (1–6)
■ čtenář pravidelný (7–12)
■ čtenář častý (13+)

Současně platí – dlouhodobě a všude ve světě –, že hladina čtenářské kultury se odvíjí především od čtení. Řečeno jinak: slabé čtení generuje i slabou návštěvnost knihoven a malý počet těch, kdo knihy kupují.

Jaký pohled nám tento celkový obraz nabízí? Víceméně stabilní počet těch, kdo knihy nečtou. Mezi lety 2007 a 2010 pokles podprůměrných a následně jejich nárůst; mezi lety 2007 a 2010 na jedné straně a 2013 na straně druhé pokles nadprůměrného čtení. Těžko odhadovat, zda jsme svědky nějaké tendence, nicméně se zdá, že česká populace není ohrožena ani tak tím, že by nevygenerovala dostatečný počet statistických čtenářů – číslo kolem 80 % nás totiž řadí k evropské špičce. Spíše se zdá, že je zaděláno na to, aby postupně ubývalo čtenářů silných, tj. těch, kdo přečtou za měsíc jednu a více knih. Ukazuje to mj. i znatelné snížení počtu těch, kdo ke knize sahají denně. Co odhaluje demografie? Silného čtení ubylo všude, ale zdaleka nejvíce u těch nejmladších.

Sociodemografické profily nečtenáře a čtenáře častého:

— *nečtenář*: muž, bez maturity, fyzicky pracující, spíše z nejnižší příjmové kategorie;

— *čtenář častý*: žena, ve věku 65+, vysokoškolsky vzdělaná, spíše z vyšších příjmových kategorií.

Čas nadbytků

Protože poslední výzkum byl zaměřen především na trh a nabývání knih, věnujme nyní pozornost právě tomuto fenoménu. Následující tabulka ukazuje tzv. index hladu po knihách. Vychází se v ní z toho, že gravitačním bodem čtenářské kultury je čtení. Vše ostatní jako by byly z tohoto pohledu jen činnosti servisní, jakkoli platí, že důvodem kupování knih může být i něco jiného (dárek, sběratelství) a že půjčování knih rovněž nemusí směřovat jen k „mému“ čtení, ale že do knihovny chodím jednak i kvůli něčemu jinému než kvůli půjčování knih, jednak že i když si tam knihy půjčuji, nemusí to být jenom pro mě (fenomén jedné průkazky, na niž si půjčuje celá rodina, je dostatečně znám).

Současně platí – dlouhodobě a všude ve světě –, že hladina čtenářské kultury se odvíjí především od čtení. Řečeno jinak: slabé čtení generuje i slabou návštěvnost knihoven a malý počet těch, kdo knihy kupují. Krátkodobě tomu tak být sice nemusí (např. zlevní knihy, takže jejich nakupování se zvýší; zdraží knihy, a proto více lidí začne chodit do knihoven), ale v perspektivě dlouhodobé jde o zákonitost naprosto železnou.

Tab. č. 1
Index hladu po knihách (2007, 2010 a 2013)

	rok 2007	rok 2010	rok 2013
poměr kupujících ke čtoucím	0,9	0,6	0,6
poměr navštěvujících (veř. knihovny) ke čtoucím	0,5	0,5	0,4
SOUČET	1,4	1,1	1,0

báze: všichni

Pokles v čase je znatelný. Co při něm sledujeme? To, jak si ke čtení stále méně potřebujeme knihy obstarávat prostřednictvím dvou klíčových nabývacích kanálů. Což nemůže znamenat než to, že si knihy obstaráváme buď jinými kanály (domácí knihovny, známí či pří-

Vztah k nabývání (trhu) a čtení signalizuje, že naše potřeba novinek klesá, respektive že trh je příliš přesycený.

Vztah ke knihovnám pak signalizuje, že klesá i potřeba obstarávat si knihy jako takové.

buzní, volné stahování), nebo že jich máme kolem sebe dost i bez jakéhokoli obstarávání. Čistě teoreticky by to mohlo znamenat, že čteme daleko víc intenzivně než extenzivně, tzn. že se opakovaně vracíme ke knihám již přečteným. Toto asi příliš pravděpodobné není. Maximální hodnota daného koeficientu může být 2 (největší závislost: čtení je rovno kupování a půjčování), nejmenší 0 (čteme, ale knihy kupovat ani půjčovat si z veřejných knihoven nepotřebujeme). Index hladu po knihách se zmenšuje. Za šest let se jeho hodnota snížila téměř o třetinu. Vztah k nabývání (trhu) a čtení signalizuje, že naše potřeba novinek klesá, respektive že trh je příliš přesycený. Vztah ke knihovnám pak signalizuje, že klesá i potřeba obstarávat si knihy jako takové.

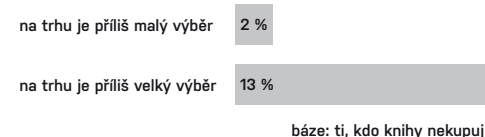
Potvrzení této přesycenosti knihami nacházíme i jinde. Ve dvou posledních výzkumech jsme se totiž respondentů ptali, jakým způsobem (kanálem) knihy nabývají (jako dárek, prostřednictvím knihoven blízkých a známých, nákupem, ve veřejné knihovně, volným stažením z internetu /pouze 2013/ a jinde). Snahou bylo zjistit, kolik ke každému z nás za rok v průměru „doproudí“ knih – nezávisle na důvodu a nezávisle na způsobu. Co se ukázalo? V roce 2010 to bylo v průměru 13,5 knih, o tři roky později 10,7 knih, tedy téměř o tři méně. Přitom v roce 2010 jsme respondentům nabídli o jeden nabývací kanál méně, konkrétně volné stažení na internetu, přičemž už tehdy bylo známo, že se tento kanál – zejména u mladých – těší nemalé pozornosti.

Počet nabytých knih (13,5) odpovídal v roce 2010 víceméně i počtu přečtených knih (13,7), v roce 2013 je průměrný počet přečtených knih 13,2, to znamená, že naše potřeba číst je o dvě a půl knihy (19 %) menší než potřeba knihy nabývat. Připomeňme ještě, že v roce 2010 byl nadto počet čtenářů o pět procent nižší než o tři roky později.

Dalším (nikoli však posledním) důkazem buď i odpovědi těch, kdo knihy nekupují. Ptali jsme se na důvody, přičemž ve škále měli respondenti vedle jiných možností i tyto: „knihy nekupuji, protože na trhu je jich malý výběr“ a „knihy nekupuji, protože je jich příliš velký výběr“. Následující graf ukazuje poměr těchto dvou odpovědí.

Graf č. 3

Knihy nekupuji, protože... (2013)

Je tedy patrné, že důvod nadbytku je výrazně (téměř sedmkrát) větší než důvod nedostatku. Množství zahučuje poptávku, jakkoli nutno dodat, že nejvýraznějším důvodem, který ti, kdo knihy nekupují, uvádějí, je jejich (vysoká) cena. Ta ale nehraje podstatnou roli pro ty, kdo knihy kupují.

Závěry

Představená pozorování a jejich letmé zasazení do kontextu snad již umožňují usoudit na to, že celková úroveň čtenářské kultury v České republice neklesá. Zdá se však, že se posiluje průměr a podprůměr, tedy že ubývá silného a pravidelného čtení. Zároveň se ukazuje, že se nacházíme v čase přebytků. Čteme, ale naše potřeba knihy nabývat, ať už koupí či půjčováním, se výrazně snižuje. „Moc“ knih z doby na přelomu 80. a 90. let se změnila v moc knih. Česká čtenářská kultura tak zažívá stav jistě *regálizace*.

JIRÍ TRÁVNÍČEK travnicek@ucl.cas.cz

Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy: současný stav a výhled do budoucna

Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále FF UK) svou činností vytváří základní předpoklady pro rozvoj vědy, výzkumu a studia oborů vyučovaných na FF UK, je tedy základním pracovištěm fakulty pro poskytování informačních a knihovnických služeb studentům, akademikům, ale i odborné či laické veřejnosti.

Knihovna FF UK je ve skutečnosti jakousi sítí knihoven společně s metodickým centrem s názvem Středisko vědeckých informací. Jejím vedoucím pracovníkem je ředitelka Knihovny FF UK, která úzce spolupracuje s proděkanem pro informační zdroje.

Pracovníci Střediska vědeckých informací (dále SVI) poskytují všem knihovnám metodickou podporu, evidují a zpracovávají pro ně nově získané dokumenty (provádějí jmenovou i věcnou katalogizaci), vedou je při revizích fondu, provádějí odpisy dokumentů, zajišťují MVS a MMVS apod. Zároveň rozdělují podle počtu pracovníků a studentů jednotlivým knihovnám rozpočet přidělený fakultou na nákup literatury, akvizici samotnou však provádějí zaměstnanci jednotlivých knihoven, a to ve spolupráci se správci knihoven.

Všechny knihovny FF UK mají společný výpůjční řád, spolu s ostatními fakultami univerzity mají společný Centrální katalog UK.

Základní statistické informace

Knihovna FF UK ve svém fondu eviduje celkem 1 098 831 svazků (s ročním přírůstkem cca 25 000 svazků), necelých 100 trvale nakoupených elektronických knih a odebírá téměř 500 titulů seriálových publikací. Pro své uživatele nakupujeme přístupy do 70 odborných elektronických databází (z toho 40 plnotextových). Z fondů Knihovny FF UK je ročně uskutečně-

Kompaktní regály v depozitáři Knihovny Jana Palacha (nahore)

Volný výběr periodik (dole)

no zhruba 100 000 absenčních výpůjček pro 20 000 registrovaných uživatelů.

V knihovnách pracuje celkem 44 osob, z toho 20 jich má vysokoškolské knihovnické vzdělání, ostatní mají vysokoškolské vzdělání v jiném oboru (12) nebo vzdělání středoškolské. Kromě knihovníků jsou na katedrách i tzv. správci knihoven, což jsou akademici, kteří úzce spolupracují s knihovníky: dozorují obsahovým probírkám fondů, dávají knihovníkům požadavky na akvizici, odpovídají za příruční knihovny apod.

ny tato kritéria splňují a společně s katedrami a knihovníky se snaží o nápravu.

Příruční knihovny jsou knihovny, které jsou přímo na katedrách v kancelářích akademiků. Mohou obsahovat maximálně 500 svazků, dokumenty nad tento počet jsou podle výběru akademiků předávány příslušné oborové knihovně. Ne všechny katedry mají příruční knihovnu (v současnosti jich evidujeme 13). Příruční knihovny jsou často v hlavní budově, kde se oborovou knihovnou některých kateder stala Knihovna Jana Palacha a katedrám zůstal pouze omezený fond.

v hlavní budově. Svoji kapacitou se bohužel centrální knihovnou stát nemohla – její celková kapacita je 250 000 svazků (kapacita skladů je 150 000, kapacita volného výběru 100 000 svazků), stala se však oborovou knihovnou několika kateder v hlavní budově a hlavně centrální knihovnou základní studijní literatury pro bakalářské obory vyučované na fakultě. Tato knihovna má pro tyto účely samostatný rozpočet a akademici kateder jsou vyzýváni, aby hlásili základní či referenční literaturu pro své předměty, v požadovaném množství se jí pak snažíme nakoupit.

tizovány revize fondů a podpora příručních knihoven. Právě systematizace správy příručních knihoven a revizí patří mezi krátkodobé cíle s dlouhodobým dopadem.

Dlouhodobým cílem je postupná transformace knihoven z přičleněných složek na složky základní, a tím odbourání nejednotnosti ve správě knihoven.

Palčivým problémem fakulty je nedostatek prostor pro výuku, pracovní místa, a bohužel i pro knihovny. Výrazným posunem by mělo být vybudování knihovny se sloučeným provozem v Opletalově ulici, která by měla zajišťovat

Studenti v Knihovně Jana Palacha

Typy knihoven

Jak již bylo uvedeno, Knihovna FF UK je fakticky sítí knihoven na třech místech centra Prahy (v hlavní budově na Palachově náměstí, v Celetné ulici a ve Šporkově paláci v Hybernské ulici). Kromě těchto míst má knihovna ještě na dvou dalších místech deponované své fondy.

Knihovny lze rozdělit na několik typů: základní složky a přičleněné složky či podle jiného hlediska na oborové a příruční knihovny.

Rozdělení na tzv. oborové a příruční knihovny stanovila Knihovní komise, poradní orgán děkana FF UK. Oborovou knihovnou je taková knihovna, která splňuje přesně dané požadavky (otevřací doba minimálně 16 hodin týdně, knihovník s alespoň polovičním úvazkem, používání automatizovaného výpůjčního systému, pravidelné revize a obsahové probírky atd.). Ředitelka Knihovny FF UK sleduje, zda knihov-

Důvodem pro rozdělení knihoven na oborové a příruční s omezeným množstvím svazků je snaha zpřístupnit maximální množství fondu uživatelům.

Knihovny podléhající metodicky i personálně Knihovně FF UK jsou tzv. základními složkami Knihovny FF UK. Jsou to knihovny Historický kabinet, Knihovna anglistiky a amerikanistiky, Knihovna Šporkova paláce (s fondem zaměřeným na translatoologii a iberamerikanistiku), Knihovna etnologie a nově knihovna Celetná (s fondem pedagogiky, sociologie, psychologie a andragogiky). Přičleněných knihoven, tedy těch, které Knihovně FF UK podléhají pouze metodicky, je 21. V těchto knihovnách pracují buď knihovníci, nebo funkci knihovníka zastávají akademici či například asistentky katedry. Mezi základními složkami nebyla záměrně uvedena Knihovna Jana Palacha (ačkoli tam patří), která má zcela specifické postavení. Byla vybudována s úmyslem vzniku centrální knihovny

Výhled do budoucna

Zaměstnanci Knihovny FF UK se snaží o nejvyšší možnou podporu pracovníkům fakulty, registrovaným čtenářům i čtenářům z řad veřejnosti. Mezi cíle tak patří maximální dostupnost fondu, tedy jeho zpracování a zpřístupnění v Centrálním katalogu UK, snaha umožnit výpůjčky co největšího množství dokumentů (tedy snaha o uložení dokumentů v knihovnách, nikoli na pracovištích), co nejvíce zjednodušit přístup k nim (FF UK maximálně podporuje nákup discovery systému Univerzitou Karlovou v Praze), a poskytování maximálního množství informací o fondech i oblastech vyučovaných na fakultě (Knihovna FF UK je v procesu zapojení se do služby *Ptejte se knihovny*).

Naprostou prioritou je stabilní provoz knihovny: na jaře loňského roku vstoupil v platnost nový výpůjční řád knihovny, byly systema-

služby pro šest kateder nyní sídlících v Celetné ulici.

Bolavým místem Knihovny FF UK je nízké procento dokumentů dostupných v elektronickém katalogu: 750 000 svazků je stále přístupných jen prostřednictvím objednávky z listkového katalogu. Fondy jsou velmi aktivně retrospektivně katalogizovány, a to buď výsekově (za využití grantových prostředků), nebo při výpůjčce – knihovny dodržují nařízení, které říká, že při výpůjčce nezpracovaného dokumentu je vytvořen minimální záznam, který je rozšířen při vrácení dokumentu do knihovny. Nejdůležitějším projektem v této oblasti je však projekt retrokonverze, tedy převod bibliografických záznamů z listkové podoby do struktury formátu MARC 21. V roce 2013 takto bylo zpřístupněno 250 000 svazků.

KLÁRA RÖSSLEROVÁ

✉ klara.rosslerova@ff.cuni.cz

Foto z archivu FF UK, foto Ondřej Besperát

Názory uživatelů a veřejnosti

na přínosy informačních a komunikačních technologií ve veřejných knihovnách v ČR a EU (vybrané ukazatele průzkumu)

Veřejné knihovny v Evropské unii (EU) plní v obcích a městech významnou úlohu – zajišťují bezplatný přístup k informacím, poskytují kvalifikovanou podporu svým uživatelům a nabízejí prostor pro setkávání veřejnosti. Celá řada z nich rozšířila svou nabídku služeb o přístup k internetu a k informačním a komunikačním technologiím (ICT). Dnes zažívají někteří Evropané první zkušenost s počítači nebo internetem právě ve veřejné knihovně a pro některé lidi může být knihovna jediné místo, kde mají k ICT přístup, aniž by museli platit poplatky. Ukazuje se, že přístup k ICT prostřednictvím veřejných knihoven může přispívat k uskutečnění konkrétních opatření pro růst, vzdělávání a soudržnost s vazbou na cíle strategie Evropa 2020, jako jsou digitální dovednosti, neformální a informální vzdělávání, podpora kvalifikovaných pracovních sil a zprostředkovávání pracovních příležitostí.

Nadace Billa a Melindy Gatesových pověřila nezávislou společností pro průzkum veřejného mínění TNS provedením průzkumu v 17 zemích EU k identifikaci názorů na činnost veřejných knihoven a způsobů jejich využívání. Cílem průzkumu bylo porozumět tomu, jaký mají veřejné knihovny v EU vliv na život svých uživatelů. Průzkum byl na začátku loňského roku dokončen a byly publikovány jeho výsledky.

Základní údaje zjištěné průzkumem (týkající se ČR v kontextu EU):

- na průzkumu participovalo více než 40 000 respondentů z celé EU;
- v EU působí 63 000 veřejných knihoven, v ČR působí 5408 veřejných knihoven;
- ČR má nejhustší síť knihoven v EU – 5,1 knihovny na 10 000 obyvatel (průměr EU 1,3 knihovny na 10 000 obyv.);
- knihovny v EU využilo za jeden rok 23 % populace, tj. cca 97,3 mil. obyvatel;
- ČR vydává ročně 15 EUR na obyvatele na činnost knihoven (Portugalsko 6 EUR/obyv., Dánsko 65 EUR/obyv.);
- připojení k internetu má v ČR 69 % domácností (Bulharsko 45 %, Nizozemí 94 %);
- za poslední rok využilo internet a informační technologie v knihovnách 17 % dospělých v ČR;
- hlavní důvody, proč lidé používají veřejný internet v knihovnách: bezplatný internet (33 %), nemá počítač (19 %), nemá přístup k internetu (18 %), komunikace s přáteli a rodinou (12 %), potřeba podpory pracovníků knihoven (10 %);
- spokojenost s počítači a internetem v knihovnách vyjádřilo 92 % respondentů;

- nejvýznamnější službou knihoven je půjčování knih (92 % respondentů), bezplatný přístup k internetu (40 %), bezplatné používání počítačů (38 %), školení počítačové gramotnosti (30 %);
- celkem 36 % respondentů se domnívá, že veřejné knihovny by měly být lépe financovány (EU 40 %);
- nabídky knihoven na besedy, přednášky, školení ICT gramotnosti, poradenství i při hledání zaměstnání využilo v posledním roce 34 % respondentů;
- podpory kvalifikovaných pracovníků knihovny při kopírování, skenování, použití počítače, internetu a při vyhledávání informací využilo 54 % respondentů;
- všeobecnou přístupnost knihoven kladně hodnotí 70 % respondentů, 67 % oceňuje přístup k informacím prostřednictvím knihoven, 65 % respondentů hodnotí knihovny jako příjemné a přátelské, 56 % oceňuje politickou neutrálnost knihoven.

Z tiskové zprávy SKIP ČR, podrobné výsledky z výzkumu jsou k dispozici na stránce http://knihovnam.nkp.cz/docs/Cross-European-Libraries-Survey-CZE_cor.pdf.

VYBRANÉ GRAFY K PRŮZKUMU

Graf č. 1
HLAVNÍ DŮVODY POUŽÍVÁNÍ POČÍTAČŮ V KNIHOVNÁCH

■ Česká republika
■ EU

Zdroj: Průzkum v knihovnách: C8 Z jakých hlavních důvodů jste se ve veřejné knihovně v uplynulých 12 měsících rozhodl(a) používat počítač, internet a software?

Základ: Všichni uživatelé PAC: ČR (697), EU (11 716).

¹ public access computer

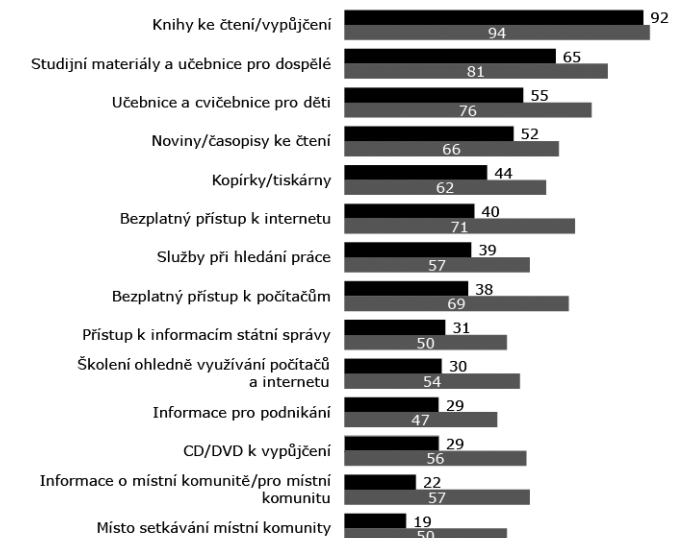

Graf č. 2
VÝZNAM SLUŽEB POSKYTOVANÝCH VEŘEJNÝMI KNIHOVNAMI

■ Česká republika
■ EU

Zdroj: Průzkum v knihovnách: C15 Do jaké míry je tato služba, kterou mohou veřejné knihovny nabízet, důležitá?

Základ: Všichni uživatelé: ČR (1 402), EU (24 253).

Graf č. 3
NÁZORY NA VEŘEJNÉ KNIHOVNY

■ Česká republika
■ EU

Zdroj: Průzkum v knihovnách: C29 Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? Základ: Všichni uživatelé knihoven: ČR (1 402), EU (24 253).

Z konference IKI 2013

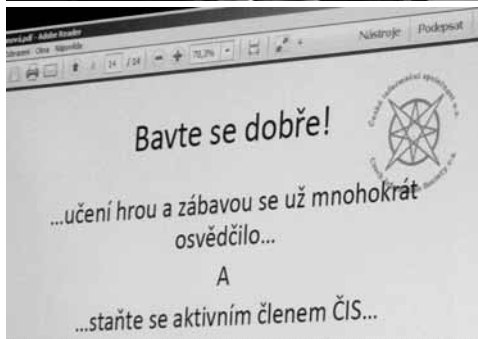
Dne 21. 11. 2013 jsem se zúčastnila konference IKI 2013 (Informace, Konkurenceschopnost, Inovace), která se tentokrát konala na půdě Ústavu vědeckých informací 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. Konferenci organizuje Česká informační společnost, o. s., ve spolupráci s Ústavem informačních studií a knihovnictví FF UK a Ústavem vědeckých informací 1. LF UK a VFN.

Konferenci zahájila **Radka Římanová**, předsedkyně České informační společnosti, a poté dostal slovo s prvním příspěvkem **David Horký** z firmy Thomson Reuters, který nám podal velmi zajímavé a cenné konkrétní informace o procesu přijetí vědeckých časopisů do databáze Web of Science. Popisoval podávání přihlášky, hodnocení a konečný rozhodovací postup při schvalování periodika.

Další příspěvek přednesli **Tereza Praksová**, **Petr Hons** a **Hana Heringová** z firmy IBM. Zmínili zde své osobní profesní zkušenosti informačních pracovníků v takto velké firmě. Dále praktické zkušenosti z marketingu a jednání s klienty. Přiblížili mimo jiné informační podporu zaměstnancům, služby v oblasti competitive intelligence aj.

Ve třetím příspěvku nás ředitel Národní technické knihovny **Martin Svoboda** uvedl do problematiky poskytování služeb NTK po přestěhování do dejvického kampusu v roce 2009. Popsal nejprve historii vzniku této instituce a vytyčil její hlavní mezníky. Zdůraznil, že od založení až do roku 1960 byla knihovna nerozlučně spjata se svými uživateli pocházejícími z akademické obce všech technických univerzit. Po přestěhování do dejvického kampusu na tuto myšlenku Národní technická knihovna navázala.

Eva Dibuszová z Vysoké školy chemicko-technologické vylíčila vznik Centra informačních služeb VŠCHT Praha. Z důvodů zlepšení knihovnických služeb, technologického a pro-

Pohled do auditoria a výzva ke členství v České informační společnosti

storového zázemí se bývalá Ústřední knihovna VŠCHT přidružila k Národní technické knihovně a vzniklo sdružení chemTK.

Hana Churáčková z Úřadu průmyslového vlastnictví nám představila funkce národního patentového a známkového úřadu. Dále mluvila o placených (např. rešerše) a neplacených službách, které poskytuje ÚPV, o počtu přihlášených patentů, o českých a evropských paten-tech, o rešeršní databázi Evropského patentového úřadu Espacenet ad.

Michal Zwinger, **Michal Hudeček** a **Jana Krejčí** hovořili o projektu *Rozečti.se* na podporu kvality čtení. Projekt obdržel cenu Vodafone Nápad roku. Autoři příspěvku se zmínili o týmové spolupráci, koncepci, realizaci projektu, e-learningovém pojetí kurzu a o prvních výsledcích tohoto projektu.

Helena Kučerová z VOŠIS Praha popsala novou znalostní bázi pro obor organizace informací a znalostí. Poukázala na to, že literatura pro tento obor je již v České republice značně zastaralá, zvláště oproti mezinárodním zdrojům. Příspěvek podal informaci o zahájení řešení projektu NAKI *Znalostní báze pro obor organizace informací a znalostí*, plánovaného na období 2013–2015.

Pavel Kilian z MU Brno referoval o znalostech a dovednostech uživatelů internetu. Zjišťoval je pomocí elektronického dotazníku. Výsledky (informace o uživatelích, jejich konkrétní znalosti, virtuální identitu aj.) nám předložil prostřednictvím své prezentace. V příspěvku se dále zabýval doporučeními pro zabezpečení webových stránek (např. vytvářením a zabezpečením hesel), počtem účtů na internetu a problematikou ID, včetně jeho dalšího použití v knihovnickém prostředí.

David Horváth z ÚISK FF a 1. LF UK nám podal podrobnou zprávu a analýzu výsledků svého průzkumu o informační gramotnosti studentů bakalářského studia nelékařských oborů 1.–3. ročníku. Rozebíral, jak studenti jednotlivých ročníků informace vyhledávají, jejich schopnosti nalézt požadovanou informaci a znalost elektronických informačních zdrojů fakulty či univerzity.

Velmi zajímavým byl příspěvek **Patricie Krechlokové**, sinoložky, která strávila rok na Pekingské univerzitě. Popsala, jaké úskalí má využití internetu v Číně, s jakou cenzurou se potýká, tresty, které padají za publikování „nežádoucích příspěvků“. Čína má 564 milionů internetových uživatelů a je tím pádem největším trhem na světě. Ten však pro čínskou vládu znamená velkou hrozbu.

Kateřina Nekolová z ÚISK FF UK nám sdělila svoje zahraniční zkušenosti z praxe v Německu, Dánsku, Španělsku, Kanadě a USA. Zaměřuje se na život emigrantů a na téma vycházení vstříc jejich potřebám. Aplikuje tyto poznatky na české prostředí, zvláště na romské uživatele ve veřejných knihovnách.

Magdalena Hornová z ÚISK FF UK představila projekt své disertační práce, kde se snaží sociálně vyloučené skupiny (např. bezdomovce) spojit s majoritní společností pomocí různých kulturních aktivit. Ve svém příspěvku vy-

Pavel Kilian představil výsledky svého průzkumu a Nina Seyčková hledá styčné body mezi knihovnami a muzei

světla využití sociálních sítí pro názorovou diskusi, prezentaci výstupů z projektů a pro rozšíření členské základy, kterou lze využít například pro rozvoj dobrovolnictví a fundraisingu.

V posledním příspěvku nás **Nina Seyčková** z ÚISK FF UK seznámila s možnostmi využití nových médií pracovníky v muzeích, například pro zpestření výkladu pro dětské návštěvníky, ale nejen pro ně. Vysvětlila styčné body muzeí a knihoven. Obě tyto instituce mají své místo ve vzdělávacím systému. Vidí podobnost mezi osobou „teaching librarian“ v knihovnách a „muzejním pedagogem“.

Všechny prezentace z konference jsou dostupné na stránkách <http://cisvts.cz/akce-konference/konference-iki-2013/>.

RENÁTA SALÁTOVÁ renata.salatova@nkp.cz

Foto z archivu ČIS, ÚVI 1. LF UK a VFN

Bibliotheca Antiqua 2013

Bibliotheca
Antiqua

Ve dnech 30.–31. října 2013 se v Olomouci uskutečnil již 22. ročník mezinárodní knihovnické konference vztahující se převážně k problematice starých tisků – **Bibliotheca Antiqua** (dříve akce nesla název *Problematika historických a vzácných knižních fondů*). Ústředním tématem loňského jednání byla problematika knižní vazby, od kategorizace knižních vazeb přes jejich údržbu, restaurování, výchovu odborníků na restaurování a výrobu knižní vazby a podobně. Mezi účastníky této vyhledávané akce byli knihovníci z předních českých knihoven (Národní knihovna v Praze, Městská knihovna v Praze, Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knižnice v Bratislavě), ale také pracovníci archivů a muzeí. Čestným hostem byla prof. PhDr. Libuše Hrabová, CSc., která přes svůj úctyhodný věk přednesla referát o proměně knihy rukopisné v knihu tištěnou.

Účastníci věnovali pozornost jak knize klasické a jejím perspektivám, tak knize digitalizované. Bylo zde předneseno přes dvacet zajímavých příspěvků, většina z nich byla otištěna ve sborníku, který organizátoři vydali ještě před zahájením konference. Konference se konala, jako obvykle, v ušlechtilém prostředí olomouckého Arcidiecézního muzea poblíž olomouckého dómu. Hlavním organizátorem akce bylo oddělení starých tisků Vědecké knihovny v Olomouci.

Na stránkách <http://www.vkol.cz/cs/aktivita/konference-a-odborna-setkani/> jsou k dispozici další informace a materiály z předchozích setkání.

MILADA PÍSKOVÁ

ZE ČTENÁŘOVA DENÍKU...

Kniha, nebo film? U Colette špatná otázka...

Vzpomínám si na jeden seminář, který jsem absolvovala před několika lety, a který byl zaměřen na rozbor literárních předloh a filmů podle nich vzniklých. Bohužel si už nepamatuji všechny knihy a filmové adaptace, které jsme tehdy probírali. V hlavě mi utkvěl zejména *Obchod na korze* či *Ostře sledované vlaky*. Pamatuji si ale dobře, jak jsem si tenkrát slíbila, že bych se tematice, tedy zpracování knih pro filmová plátna, chtěla věnovat více. Samozřejmě jako laik–konzument. Ale znáte to... Na pravidelný a obsáhlejší sběr literárně-filmových zážitků jsem nikdy nenašla dostatek času. Nicméně když už se taková příležitost naskytne, snažím se ji využít. Ať už se jedná o zfilmované knihy Michala Viewegha, klasiku, jakou je kniha i film *Sophiina volba* či třeba nedávný počín režisérské trojice Tom Tykwer, Lana Wachowski a Andy Wachowski,

Colette je milostný příběh z osvětlimského lágru. Novela je součástí tzv. Židovské trilogie, kterou tvoří knihy *Lea z Leeuwardenu*, *Colette, dívka z Antverp* a *Tanga z Hamburku*. Arnošt Lustig v nich zobrazuje nelehký úděl ženství v prostředí fašistických koncentračních táborů.

jež převedla na filmové plátno román *Atlas mraků* Davida Mitchella.

Snažím se také vždy dodržet pořadí kniha – film. Nechci mít předem v hlavě „vnucené obrázky“, a jsem i poměrně tolerantní k tomu, když toho potom film s knihou nemá mnoho společného. Někdy to ale prostě nevyjde. Do redakce nám loni na podzim dorazila pozvánka na novinářskou projekci filmu *Colette*. Nabídku jsem ráda využila, i když jsem předlohu – novelu od Arnošta Lustiga přečtenou neměla, a věděla jsem, že to ani nestihnou... No co, říkala jsem si, tak se ke knížce dostanu později. A jak to celé dopadlo?

Nejsem filmový kritik ani ostřílený novinář, a tak jsem byla při sledování filmu určitě ovlivněna tím, že si vedle mě sedl představitel jedné z hlavních postav Jiří Mádl a že se na mě před tím velmi mile obrátil, zda je místo volné ☺. Pokukovala jsem po něm během projekce, protože vidět herce najednou na plátně a ještě v tak těsné blízkosti se mi opravdu do té doby nepovedlo. Přicházející Bára Kodetová, další obsazená herečka, se mi zeptala, zda nevím, kam si má v kině Světozor sednout, aby co nejlépe viděla. Nevěděla jsem, byla jsem tam poprvé a byla jsem ze všeho zjevně vykulená. Že by si takto herci předcházeli nové tváře, které o nich budou pravděpodobně něco psát? No, nemyslím si, spíše souhra náhod, ale moc milá.

Colette je milostný příběh z osvětlimského lágru. Novela je součástí tzv. Židovské trilogie, kterou tvoří knihy *Lea z Leeuwardenu*, *Colette, dívka z Antverp* a *Tanga z Hamburku*. Arnošt Lustig v nich zobrazuje nelehký úděl ženství v prostředí fašistických koncentračních táborů. *Colette* Cohenová je belgická židovka, která v Osvětimi zakouší lásku k uvězněnému Vilimu Feldovi a zároveň odpor k fanatickému důstojníkovi SS Weissackerovi, který si ji díky její kráse vyhlédl. *Colette* je zařazena do dílny komanda Kanada, kde párá svršky po zabitých, kteří si do oblečení ukrývali peníze, klenoty a další cennosti. *Colette* je dívka s demanty pod jazykem, které si v ústech schovává pro svého milého, aby mohli uplatit svůj útek.

„*Dívka s tmavohnědýma očima, v nichž byla hanba a touha, vzrušovala a dráždila muže nejčistší árijské a nordické rasy, i židovské, litevské nebo francouzské, řecké nebo české, židovské i nežidovské vězně, muže z komanda Kanada. Donutila se k barvosleposti. Věděla ten první týden, že zůstane-li nemá, bude následovat svého otce, matku a sestry. Neměla na výběr. Pomáhala jí povaha? Byla přizpůsobivější, než si myslela?*“

Překonala ty nejrůznější okolnosti po svém, víc nemohla. Po devět měsíců viděla pomíjivost a bezcennost života z první ruky. Během její existence v Auschwitz-Birkenau zaplinovali, ubili a vyhladověli Němci půldruhého milionu lidí.

„*Jsi pro mě první*“, řekla V. F., když se očíhali jako dvě plachá a silná zvířata. „*Jsi pro mě první ve všem, co jsem neznala, má lásko, moje nádeje.*“

Vracela mu sílu, o níž už nevěděla.

Režisér Milan Cieslar před zahájením projekce přiznal, že si vybral předlohu takřka nezfilmovatelnou. Poukázal na to, že Lustigova novela je spíše než sledem událostí jakýmsi leporelem asociací, které se do dějové linky nutně pro filmové zpracování těžko převádějí.

Nechci ale ani tak vyprávět o ději (ono to dost dobře stejně nejde) jako o tom, co se mi honí hlavou v souvislosti s knihou a filmem. Není to samozřejmě jediné Lustigovo dílo, které bylo zfilmováno, ale bohužel zrovna z tohoto počínu jsem nadšená nebyla. Příběhu jsem zkrátka tak nějak neuvěřila v jeho podání a celistvosti. Přemýšlela jsem, proč tomu tak bylo... Režisér Milan Cieslar před zahájením projekce přiznal, že si vybral předlohu takřka nezfilmovatelnou. Poukázal na to, že Lustigova novela je spíše než sledem událostí jakýmsi leporelem asociací, které se do dějové linky nutně pro filmové zpracování těžko převádějí. Po přečtení knížky mu

VÝZVA ČTENÁŘE

Milí čtenáři, zapojte se také
do rubriky
ZE ČTENÁŘOVA DENÍKU...

Dočetli jste zajímavou knihu? Máte svůj oblíbený titul, který vás provází celým životem? Myslíte si, že by tato kniha neměla uniknout pozornosti ostatních? Napište nám o ní! Rubrika *Ze čtenářova deníku* neslouží k zaznamenávání literárních recenzí, ale zejména jako platforma pro sdílení čtenářských postřehů, které mohou mít ryze osobní charakter. V letošním roce se budete moci setkat i se čtenářskými zážitky některých členů redakční rady *Čtenáře*.

dávám jednoznačně za pravdu. Dočetla jsem ji teprve nedávno. Bezprostředně po zhlédnutí filmu jsem na ni vlastně neměla ani chuť. Možná jsem neměla porušovat své pravidlo – první kniha, potom film. Přesto v úplném důsledku zklamaná nejsem.

Na filmovém plátně působí věrohodně prostředí. Při čtení mi tyto obrazy naskakovaly v mysl, možná by na ně moje fantazie byla přeci jen krátká. Lustigova sestra Hana Hnatová, která byla na novinářské projekci také přítomna, řekla: „Prožila jsem dvě hodiny v *Osvětlení*, ačkoli jsem řekla, že už se tam nikdy nevrátím.“ V Lustigových knihách zaznívají příběhy, které jsou autentické, není nutné jim dodávat na uvěřitelnosti. Cieslerův film mě s menší časovou oklikou přivedl ke Colette, dívce z Antverp. Snad to byl i jeden z jeho záměrů. Došlo k jakémusi spojení, kniha by u mě bez filmu obstála, film bez knihy nikoli, ale zážitek z ní jakoby zintenzivnil. Už i kvůli dokonalé hudbě, která snímek doprovázela. Potřebovala jsem možná tentokrát zažít opravdu oboje. Příště se ale přeci jen asi vrátím ke svému osvědčenému pořadí.

LENKA ŠIMKOVÁ ctenar@svkkl.cz

kdy vznikla specializovaná nakladatelství a devátému umění (jak se někdy komiksu přezdívá) se v Čechách začala masivněji věnovat i etablovaná vydavatelství. Dnes se může stát, že i několik pilných komiksofilů má zcela odlišné čtenářské zájmy v rámci českojazyčné nabídky – jeden preferuje evropskou intelektuální tvorbu, druhý má slabost pro americký superhrdinský mainstream, další dává přednost příběhům asijské provenience. Jak se v takové nabídce vyznat?

Šikovnou pomůckou pro takovou příležitost vydalo nakladatelství Plus ze společnosti Albatros Media a. s. Jmenuje se **1001 komiksů, které musíte přečíst, než zemřete**, s podtitulem **Velký průvodce po světě komiksů, grafických románů, stripů a mangy**. Jedná se o pořádný knižní špalek menšího formátu, jehož počet stran (i cena – dlužno dodat) bezmála odpovídá číslovce v názvu. K obálce jsem měl zpočátku výhrady. Výjevem superbojovníka značně podporuje klíšé o komiksu jako zábavě plné násilí pro hloupější teenagery. Až později mi došlo, že obrázek si utahuje z onoho „musíte přečíst, než zemřete“, když tuto zlovestnost v názvu podtrhuje portrétem známého ultrabijce Soudce Dredda (svérázného zákonodárce, policisty a popravičího v jedné osobě), pro kterého je typické právě uvažování v termínech MUSÍTE a ZEMŘETE.

Publikaci uvádí předmluva Paula Gravetta, editora díla. Hodně se soustřeďuje na parametry

Obrázkové seriály mají často blíž k filmu než k literatuře (obraz snímají podobně jako kamera, používají střih, specificky pracují s časem). Některé komiksově knihy se navíc obejdou bez textu. Do Gravettova přehledu se dostaly třeba bezeslovné hororové příběhy *Cinema Panopticum* (Mot 2005) Švýcara Thomase Otta (vpravo), jenž v roce 2012 osobně otvíral výstavu svých prací ve Veletržním paláci Národní galerie. Dalším takovým počinem je *Nový svět* (Labyrint 2012) umělce Shauna Tana, držitele Oscara za krátký snímek *Ztracená věc* (vlevo).

průvodce, na kterém se podílela skoro sedmdesátka odborníků ze sedmadvaceti zemí. Výsledek jejich snažení pokrývá celý svět a časově zabral období mezi lety 1837 až 2011. Ovšem důraz je kladen především na moderní tvorbu, takže skoro polovina rozsahu je o dílech vzniklých po roce 1990. Gravett v této souvislosti upozorňuje na celosvětovou tvůrčí explozi komiksu posledních let. Důvody pro ni vidí tři – značný nárůst počtu autorských, vznik webových obrázkových seriálů a dozrání komiksově formy jako takové. Poslední odstavce předmluvy věnuje svému komiksologickému životopisu – na začátku osmdesátých let vedl specializovaný obchod, pracoval v komiksovém časopise, začal o své zálibě publikovat, pořádat výstavy i organizovat festival. Za zmínku stojí i fakt, že pomocí krátkých medailonků jsou představeni i další spoluautoři knihy.

A nyní k prezentaci oné tisícovky a jednoho komiksu. Každý titul je řazen chronologicky podle data prvního vydání. Vždy je uveden jeho název,

RECENZE JAN SAMOHEJL jan-sam@post.cz

Bedkr po světech obrázkového univerza

GRAVETT, Paul a kol. **1001 komiksů, které musíte přečíst, než zemřete. Velký průvodce po světě komiksů, grafických románů, stripů a mangy**. Praha: Plus, 2013. 960 s.

Krásná byla osmdesátá léta, když u nás nevycházely (skoro) žádné komiksy! To vám potvrdí leckteré Husákovy děti. Nebylo těžké sledovat prakticky celou produkci českých vyšších obrázkových seriálů všech žánrů. Těch pár položek v podobě speciálů časopisu ABC nebo sešitů Kájí Saudka vydávaných speleologickou společností si šlo koupit bez toho, aby peněženka vykřvá-

cela. Bylo vyloučené najít jiného nadšence pro komiksy, který by měl načtené jiné příběhy. Člověk díky neustálému prohlížení uměl svou chudíčkou sbírku citovat skoro bublinu po bublině.

Tento z dnešního pohledu prazvláštní stav krátce naboural rychlý obrázkový boom začátku devadesátých let, jež opět vystřídal několikaletý půst. Až přelom tisíciletí znamenal zásadní obrat,

Elektronické konference pro lepší komunikaci

autor scénáře i výtvarník, plus název originálu, původní nakladatel, žánr, případně též čím byl komiks inspirován, jeho případná ocenění, jazyk originálu a podobně. Občas je vypíchnuta větším písmem trefná textová ukázka nebo jiný citát. Často je k jednotlivým položkám přidán i výčet souvisejících děl, z nichž většina není dále v knize uvedena, takže v součtu reflektuje průvodce podstatně větší počet prací než onu tisícovku (o adaptacích zmíněných komiksů třeba pro film, televizi nebo divadlo ani nemluvě). Souvislý několika odstavcový text stručně shrnuje, o čem kreslený příběh pojednává, jeho význam v rámci komiksových historie, různé zajímavosti a tak dále. Na podrobnější rozbory není prostor, ale jako základní vodítko to určitě dostačuje. V dnešní době není problém si další informace najít na internetu, stejně jako si zmíněné publikace objednat ze zahraničí (většina je dostupná v angličtině).

Zeměpisně jsou nejvíce zastoupeny tituly z tradičních komiksových velmocí – USA a Japonska. Evropě dominují místní hegemoni – Francie, Belgie, Španělsko, Itálie. Svě místo mají ale i z komiksového pohledu opomíjené destinace, třeba Jižní Amerika, Afrika, Indie nebo východní Evropa. Naši zem v anglickém originále publikace zastupoval pouze fotokomiks Františka Skály *Skutečný příběh Cílka a Lidy* z roku 2007. V jeho zařazení hrála roli právě skutečnost, že jako jeden z mála domácích komiksů má i anglickou verzi. Velkým kladem české mutace knihy Paula Gravetta je celá řada doplnění. Předně se referuje o existenci překladu prezentovaných komiksů do naší mateřštiny, ale také se do prestižního výběru dostalo nově několik nejdůležitějších domácích počinů. Vedle obligátního *Čtyřlístku*, *Vzpouř mozků* či nedávné trilogie *Alois Nebel* je vzpomínána třeba *Zuzanka a její svět*, méně známá příběhová série vycházející po válce v časopise *Květen*. V knize trochu postrádám seznam českých zástupců, protože zájemce o tyto údaje musí listovat celým svazkem, či je pracně vyhledávat v rejstřících autorů nebo titulů.

Důležitým vodítkem jsou v průvodci i obrazové ukázky. Jedná se zpravidla o celostránkové úryvky z popisovaných komiksů nebo častěji jde o menší fotografie obálek. Někdy může obálka čtenáře trochu mást, když neodráží výtvarný styl samotného komiksu – přebal je klasicky barevný i u jinak černobílých děl. Často i obrázek

původní obálky neodpovídá jejímu vzhledu v české verzi. Slabinou striktní časové posloupnosti řazení je rozkouskování třeba Tintinových dobrodružství na různá místa knihy podle roku vydání. Tak si o Tintinově dobrodružství *Modrý lotos* z roku 1934 přečteme na straně 98. Následně při sledování tohoto hrdiny musíme přeskochit skoro třicet stránek, abychom si mohli přečíst o jeho dalších osudech v sešitě nazvaném *7 křišťálových koulí* a tak by šlo pokračovat. Výše napsané však nelze brát za nedostatek, jedná se o pochopitelné limity zvolené koncepce a ohromného záberu publikace, která naráží na svůj omezený rozsah.

Už při zběžném prolistování člověka překvapí pestrost žánrová (dětské příběhy vedle erotických) i různorodost vizuální (vliv třeba secese, realismu, expresionismu zpracované prostřednictvím perokresby, rytiny, akvarelu, počítače...). Každého musí překvapit i to, jaké množství z uvedené top tisícovky za posledních deset patnáct let vyšlo česky. Zasluhu na tom má i společnost Albatros Media a. s., díky které se můžeme začíst třeba do příběhu Tintina, Thorgala, Snoopyho, Šmoulů... Z domácí tvorby zas tato společnost vydala Saudkovu *Muriel* i *Lipse Tulliana*, sbírky prací Josefa Lady nebo Karla Franty. Významným je i sborník krátkých obrázkových povídek *Generace nula* mapující český komiks mezi lety 2000 až 2010.

Recenzovaný tlustospis řadím mezi další dva tituly o komiksu, které by měla mít každá knihovna snažící se o reflexi aktuálního knižního dění. Gravettova publikace sleduje především tvorbu v zahraničí, katalog *Signály z neznáma* stejnojmenné výstavy zas dostatečně shrnuje vývoj české scény kreslených seriálů od roku 1922. Formální teorii sekvenčního umění nejlépe přibližuje titul *Jak rozumět komiksu* (viz *Čtenář* č. 1, 2009). Konkurence jiných publikací na daná témata není příliš silná. Třeba na vydání kvalitní historie světového komiksu stále ještě čekáme (jediný počin v tomto ohledu, kniha *Comics: Stručné dějiny* Milana Krumla, je hodnocen velmi negativně). A tak roli takového dějepisu musí prozatím českým čtenářům suplovat právě *1001 komiksů*, tedy „pouhý“ výčet děl patřících do pomyslného zlatého fondu devátého umění. Doufám, že si Gravettova práce nalezne své čtenáře, kteří sáhnou i po konkrétních titulech z jeho průvodce.

.....
Možná nevíte, že pro efektivnější komunikaci sítě veřejných knihoven existují různé elektronické konference, které vás informují o nejdůležitějších aktualitách našeho oboru, přinášejí nabídky vzdělávacích i společenských akcí, zásadní informace i diskuse o problematice knihoven a pro činnost pracovníků knihoven jsou velmi důležité. Jestliže nejste alespoň v některých elektronických konferencích zapojeni, přicházíte o aktuální a zásadní informace. Tyto konference mají buď obecné, nebo specializované zaměření. Pokud tedy máte zájem o dění a novinky v knihovnickém oboru, a nejste dosud jejich členy, rozšiřte řady společně komunikujících knihoven, knihovníků a knihovnic. Soupis konferencí naleznete na stránce http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_diskusni_konference.htm.

Níže vám představujeme některé z nich vybrané:

KNIHOVNA 1264 členů

Určení – konference je určena všem pracovníkům knihoven a informačních institucí, diskutují se zde obecné problémy oboru.

Přihlášení – pravidla pro přihlášení: adresa listserv@cesnet.cz, příkaz pro přihlášení: SUBSCRIBE KNIHOVNA, příkaz pro odhlášení SIGNOFF KNIHOVNA, popsáno také například na <http://www.svkkk.cz/cs/Prihlaseni-do-konference/>

Archiv – <http://listserv.cesnet.cz/cgi-bin/wa?A0=knihovna>

SKIP 1359 členů

Určení – konference určená všem individuálním a institucionálním členům Svazu knihovníků a informačních pracovníků, konference je neveřejná.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/skip>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/skip/>

AKM 921 členů

Určení – konference sdružuje pracovníky z oblasti archivů, knihoven, muzeí, památkové péče, veřejné správy, výzkumu a vývoje a další zájemce o využití IT pro ochranu a zpřístupnění kulturního a vědeckého dědictví.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/akm>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/akm/>

ANDERSEN 677 členů

Určení – konference členů Klubu dětských knihoven SKIP a všech zájemců o práci s dětmi v knihovnách, konference je neveřejná.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/andersen>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/andersen/>

KMS 640 členů

Určení – konference je zaměřena na podporu čtenářství v Česku i v zahraničí a je určena všem pracovníkům knihoven.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/kms>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/kms/>

Určení – konference informuje o elektronických knihách, čtečkách a souvisejících tématech v České republice i v zahraničí a je určena všem pracovníkům knihoven.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/eknihy>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/eknihy/>

Určení – konference pro účastníky projektu Benchmarking knihoven, konference je neveřejná.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/mereni>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/mereni/>

Určení – konference je určena všem, kteří zasílají nabídky vyřazených dokumentů a plní tak nabídkovou povinnost.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/akvizice>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/akvizice/>

Určení – konference je určena všem zájemcům o problematiku výkonu regionálních funkcí a poskytování regionálních služeb, konference je neveřejná.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/region>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/region/>

Určení – konference členů i nečlenů Klubu školních knihoven SKIP.

Přihlášení – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/listinfo/drtina>

Archiv – <https://andrea.vc.cvut.cz/cgi-bin/mailman/private/drtina/>

Jak komunikovat v elektronické konferenci

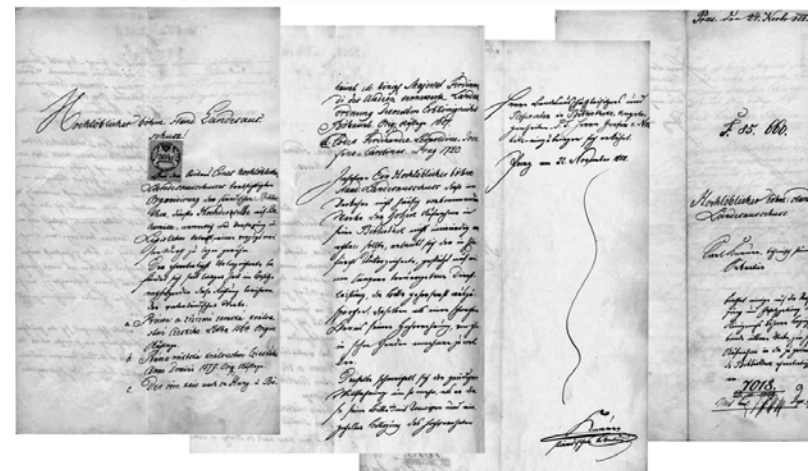
1. Před položením dotazu se ujistěte, že jste vyzkoušeli všechny způsoby, jak problém vyřešit vlastními silami – internet k tomu nabízí dostatek informačních zdrojů.
2. Pokud s problémem opravdu „nehnete“, pak se nebojte zeptat. Váš dotaz by měl co nejpřesněji vystihovat problém, aby nevyvolal spoustu doplňujících a upřesňujících otázek.
3. K příspěvkům do konference přidávejte vždy stručný, ale výstižný „subjekt“ (věc).
4. Když odpovídáte na dotaz v konferenci, vždy zvažte, jestli je odpověď určena opět všem v konferenci, nebo pouze původnímu tazateli.
5. Reagujete-li na dotaz nebo příspěvek a chcete ocitovat jeho část, citujte vždy pouze tu část, na kterou odpovídáte.
6. Vyvarujte se jakýchkoli sdělení, která potenciálně vyvolávají konflikt.
7. Než odešlete jakýkoli příspěvek do konference, přečtěte si ho po sobě a zkontrolujte adresu, na kterou ho posíláte.
8. Pokud to pravidla konkrétní konference výslovně nepovolují, pak do ní nikdy neposílejte žádnou komerční reklamu.
9. Chcete-li v konferenci sdělit nějakou „objemnější“ informaci, nedávejte ji jako přílohu ke svému dopisu. Raději tuto informaci někde vystavte a do konference pošlete pouze krátkou zprávu, že je dostupná na daném místě.
10. Uvedený seznam rozhodně není úplný a jako v každé mezilidské komunikaci se účastníci diskusních konferencí musejí řídit hlavně vlastním citem a zkušeností.

Ke 155 letům existence knihovny

Parlamentní knihovna je historicky nejstarší částí současné parlamentní administrativy a v listopadu loňského roku jsme si připomněli již **155. výročí** jejího založení.

Nejstarší zmínku o knihovně nacházíme v archivním fondu *Zemský výbor v Čechách* z roku 1858, kdy stavovský sekretář Carl Knauer, odcházející na odpočinek, nabízí pro zakládanou knihovnu vzácné právnické tisky (tyto knihy knihovna ve svém fondu stále uchovává). Knihovna ale opatruje i další poklady, z nichž si některé můžete prohlédnout v obrazové příloze na třetí straně obálky tohoto čísla *Čtenáře*.

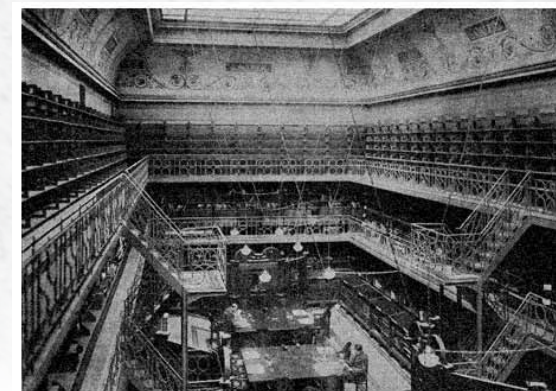
Originál dopisu Carla Knauera z r. 1858

Archivní obálky | Národní archiv České republiky, fond Zemský výbor v Čechách

Nově vzniklá **knihovna Zemského správního výboru pro Čechy** též sloužila poslancům Sněmu zemí Koruny české. Obsahovala spisy z právní a státní vědy a zákonodárnu a správní literaturu.

Po vyhlášení samostatné Československé republiky v roce 1918 se tato knihovna stala základem **knihovny Národního shromáždění**. Její fondy se rozrůstaly velmi rychle (v roce 1939 měla již 123 000 svazků). Literaturu získávala nákupem, výměnou publikací a od roku 1935 měla též právo vyžádat si povinný výtisk.

↑ Studovna knihovny NS – Rudolfinum (1925)

← Studovna a čítárna revuí – Sněmovní (1919)

Nejvýraznější osobností knihovny Národního shromáždění byl její ředitel, český historik, editor, knihovník, knihovědec a politik dr. Zdeněk Václav Tobolka (1874–1951). Z knihovny Národního shromáždění v krátké době vybudoval přední knihovnickou instituci s mezinárodními vazbami.

V poválečných letech však knihovna dlouho zápasila spolu s klesajícím významem Národního shromáždění o vyhovující prostory i o uchování celistvého fondu. Až po vzniku československé federace v roce 1969 zahájila opět svoji standardní činnost a do rozpadu federace v roce 1992 sloužila jako **knihovna Federálního shromáždění**.

Od vzniku samostatné České republiky **Parlamentní knihovna** poskytuje služby poslancům a senátorům obou komor Parlamentu ČR. V dnešní době spravuje fond, který obsahuje průběžně doplňovaný soubor parlamentarií a dále přes 220 000 publikací z oboru společenských věd, zejména z oblasti práva, politologie, historie, filozofie, sociologie, ekonomie a dalších. Parlamentní knihovna dále zajišťuje služby Poslanecké sněmovně a Senátu svými sbírkami, výpůjčkami, speciálními informacemi, bibliografickou, rešeršní a jinou odbornou činností, uveřejňuje seznamy přírůstků knihovního fondu, vydává informační listy, bibliografické soupisy a přehledy zákonodárné činnosti Parlamentu České republiky, zajišťuje využívání interních a externích informačních pramenů na tradičních i elektronických nosičích a udržuje a rozvíjí styky se zahraničními parlamentními knihovnami a s mezinárodními knihovnickými organizacemi.

Studovny Parlamentní knihovny jsou od roku 2001 otevřené veřejnosti k prezenčnímu využívání dokumentů.

↑ Legislativní studovna
Studovna novin a časopisů →

Digitalizační projekty *Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna* (<http://www.psp.cz/eknih/index.htm>), *Digitální knihovna České sněmy* (<http://www.psp.cz/eknih/snemy/index.htm>) a *Visegrad Digital Parliament Library* (<http://www.v4dplplus.eu/>) zpřístupňují zájemcům z domova i ze světa současně dění v parlamentu i jeho zajímavou minulost.

Bohatý historický fond knihovny obsahuje mj. originály stenografických záznamů zasedání Říšského sněmu a zemských sněmů habsburské monarchie, soubor vzácných starých tisků právní literatury a fond odborných publikací českých i zahraničních vydaných před rokem 1945.

Podrobnou historii Parlamentní knihovny České republiky naleznete v článku, který na pokračování vyšel v tomto měsíčníku:

- SOSNA, Karel. Zajímavá historie Parlamentní knihovny České republiky – 1. *Čtenář*. 2008, roč. 60, č. 12, s. 388–391
- SOSNA, Karel. Zajímavá historie Parlamentní knihovny České republiky – 2. *Čtenář*. 2009, roč. 61, č. 1, s. 14–18
- SOSNA, Karel. Zajímavá historie Parlamentní knihovny České republiky – 3. *Čtenář*. 2009, roč. 61, č. 2, s. 50–56

KAREL SOSNA • sosna@psp.cz Foto z archivu knihovny

Současná britská literatura v českých překladech

Současné trendy v moderní britské literatuře je poměrně obtížné přesněji definovat. Již skoro padesát let se nedá v této literatuře mluvit o žádném hnutí či směru, které by sjednocoval totožný světový názor, maximálně lze jednotlivé autory řadit do kategorií geografických (tj. z jakého kulturního prostoru pocházejí; příkladem budiž bývalé britské kolonie) či žánrových (např. žánr nového historického románu).

Snad se dá říci, že v posledních deseti letech nastal rozmach literatury psané ženami, což samozřejmě neznamená, že by nutně muselo jít o díla přímo určená pouze ženskému publiku. Samostatnou kategorií pak tvoří braková literatura s erotickou tematikou (např. slavná trilogie *Padesát odstínů...* od autorky E. L. Jamesové) a samozřejmě literatura primárně určená dětskému čtenáři, mezi níž vyniká sedmidílná série knih o čarodějnickém učni *Harrym Potterovi* od Joanne K. Rowlingové.

Jinak se na britském knižním trhu prosazují především literární celebrity typu Salmana Rushdieho, zavedení autoři, jejichž nové knihy se prodávají v řádech desetitisíců kopií (např. Ian McEwan, Julian Barnes či Kazuo Ishiguro) a překvapivě také mladí debutanti, jejichž jména se objevují na prestižním seznamu nadějných literátů agentury Granta, jenž vychází vždy po deseti letech a v minulosti dokázal úspěšně odhadnout nástup autorů, kteří dnes patří již ke střední, úspěšné generaci.

Přesto je však třeba dodat, že ačkoli je potenciální trh anglicky psané literatury takřka bezbřehý, zajímavá a nadčasová díla se často prodají v pouhých tisících, či dokonce stovkách výtisků. Takový byl příklad románu *Shledání* irské autorky Anne Enrightové, která za něj roku 2007 obdržela nejrespektovanější britské literární ocenění The Man Booker Prize. Po ohlášení vítěze klání se prodala práva na pře-

klad do mnoha různých jazyků a prodeje titulu dosáhly desítek tisíc kopií, avšak před inkriminovaným říjnovým večerem měla autorka na kontě pouhých 660 prodaných výtisků. I tento příklad ukazuje, jakou sílu mají v současném knižním provozu literární ocenění a marketingové trendy obecně.

Co se týče situace na trhu českých překladů ze současné britské literatury, je třeba úvodem uvést skutečnost, že anglicky psaná literatura zde požívá výsadního postavení. Téměř polovina všech překladových titulů, které jsou v daném roce vydány, pochází právě z této jazykové oblasti. Nadto má anglicky psaná literatura na rozdíl od literatur jiných jazykových oblastí vpravdě globální publikum, a tudíž i dosah, a je jí věnován značný prostor v médiích. Je tedy nutné mít na paměti, že jakkoli složitá a nepřehledná tato situace může být, je pořád diametrálně odlišná od situace, v níž se nacházejí překlady z jiných literatur.

Stav, v němž se překlady současné britské literatury v dnešní době nalézají, je poplatný podmínkám, za nichž česká nakladatelství volí jednotlivé tituly. Takřka jediným kritériem je ekonomická návratnost investice nakladatelství, neboť systém podpory konkrétních titulů ze strany britských institucí typu British Council se před několika lety zcela rozpadl a výše grantů MŠMT ČR v této oblasti (a vlastně literatury obecně) je spíše symbolická.

Výsledkem je, že mnohé knihy, které by si překlad do češtiny zasloužily, zůstávají nepřeloženy, protože nenaplní předpokládané podmínky. Naopak jiní autoři jsou překládáni hojně, ačkoli kvalita jejich děl je kolísavá, či přímo pochybná.

Jaké jsou důvody, které nakladatele vedou k úvaze, že kniha by mohla být na českém trhu úspěšná? Především je to jméno jejího autora. Asi není žádným překvapením, že komerční úspěch zaručují především nové počiny literárních celebrit typu Salmana Rushdieho, Joanne

K. Rowlingové či Dana Browna (pokud bychom měli jmenovat autory z jiných jazykových oblastí, pak je na místě zmínit Haruki Murakamiho či Orhana Pamuka). Takoví autoři jsou buď laureáty Nobelovy ceny za literaturu, nebo se pravidelně objevují mezi favority na toto nejprestižnější literární ocenění. Taková díla vycházejí v českém překladu povětšinou v jednom nakladatelství a v ideálním případě mívají i „svého“ překladatele (jako je tomu u Salmana Rushdieho, jehož romány překládá Pavel Dominik). Jejich nákup bývá touto historií na českém trhu podmíněn, nejprve se tedy autorská práva nabízejí konkrétnímu českému nakladateli. Teprve když jednání s ním nedopadnou úspěšně, bývají oslovení další.

Vedle návštěv samotných autorů bývají vydání takových děl mediálně nejdělejší a zároveň je doprovází marketingová kampaň, takže výsledný efekt se znásobuje a o knize se dozvědí i lidé, kteří se obvykle literaturou nezabývají. Náklad i prodejnost se obvykle pohybují v desítkách tisíc výtisků a povětšinou jde o komerčně velmi úspěšnou akci.

Hned za kategorií globálních literárních celebrit se nacházejí časem osvědčení autoři, kteří v českém překladu požívají dlouhé historie. Jména jako Ian McEwan, David Lodge, Kingsley Amis či Martin Amis jsou poučenému laikovi dobře známa a skutečnost, že jim v minulosti vyšlo již několik knih, je dobrým předpokladem pro to, aby se v překladu objevil i jejich nejnovější počín.

Další skupinou, z níž se rekrutují autoři, jejichž díla se dostávají do hledáčku českých nakladatelství, jsou spisovatelé, kteří v daném roce buď obdrželi nějakou prestižní literární cenu (z těch nejznámějších jmenujme alespoň Man Booker Prize, Costa Book Award či Orange Prize), nebo se přinejmenším dostali do jejího užšího výběru. Pro dosud nezavedené autory se jedná o vynikající (a často jedinou) příležitost, jak se zapsat do povědomí širší veřejnosti. Stejnou příležitost to představuje i pro jejich agenty: čeští nakladatelé tak často čelí nabídce zakoupit více titulů od jednoho autora v jednom balíku s oceněným dílem, čímž je zaručen budoucí odbyt či naopak se takto prodají i díla dosud do češtiny nepřeložená. Takto tomu bývá u autorů, kteří dosáhli slávy před několika de-

setiletími, pak se autorsky odmlčeli či jejich díla nebyla oceněna, a teď se opět vracejí. Příkladem budiž známý britský prozaik David Lodge či již zesnulý Kingsley Amis, jejichž nejnovější díla byl český nakladatel nucen zakoupit v souboru, který čítal šest titulů. Další takovou skupinou bývají prozaici, kteří dosáhnou úspěchu až třeba s třetí knihou; je nasnadě, že agent se snaží prodat práva i k prvním dvěma.

Dalším z faktorů, kterými se český nakladatel řídí ve výběru překladového titulu, je existence či budoucí možnost filmové adaptace díla. Někdy film jen podpoří prodej knihy, jindy však stojí za jejím komerčním úspěchem. V takovém případě bývá dílo vydáno s „filmovou“ obálkou, která potenciálního čtenáře upozorňuje na skutečnost, že příběh je mu už dostatečně znám z jiného média, a svou volbou tudíž neriskuje zklamání. Filmová adaptace leckdy přijde až několik let po vydání knihy, jako tomu bylo třeba v případě románu *Atlas mraků* od britského prozaika Davida Mitchella, kdy dokonce práva k českému vydání zakoupil jiný nakladatel. První vydání vyšlo roku 2004 v nakladatelství BB/art a nezaznamenalo velký komerční úspěch, druhé vydání pak až v roce 2012 v souvislosti s uvedením filmu do kin, tentokrát už ovšem péčí nakladatelství Mladá fronta, která práva na reedici evidentně zakoupila společně s Mitchellovým novým románem *Tisíc podzimů Jacoba de Zoeta*.

Důvodem pro vydání titulu v českém překladu může být i skutečnost, že kniha už byla přeložena do více evropských jazyků, tudíž lze předpokládat, že je komerčně úspěšná i jinde. Tento faktor se nicméně uplatňuje především v menších literaturách.

Konečně posledním důvodem pro vydání může být prostý fakt, že nakladatel na knihu dostane tip od autority, které důvěřuje. Může to být publicista, který mu napíše tzv. nakladatelský posudek, překladatel, který si autora oblíbil, agent, který mu takto již doporučil několik jmen a jeho tipy se osvědčily. Případů, že by se nakladatel rozhodl sám za sebe, neboť na knihu náhodně narazil a líbila se mu, je v každém případě málo.

Seznam důvodů, proč kniha nakonec v českém překladu nevyjde, je skoro stejně dlouhý. Mezi důvody odmítnutí se počítají například

rozsahe (román má více než 500 stran, či méně než 120 stran), námět, jenž by mohl být českému čtenáři vzdálený (v současné britské literatuře stále rezonuje téma kolonií a jejich kulturního i civilizačního dědictví, což může být v České republice zajímavé třeba v případě Indie, ale už ne tolik, když je tématem knihy život v africkém slumu), a v neposlední řadě i název díla či dokonce jméno autora. Občas tedy dochází ke změně názvu českého vydání, jež českému čtenáři více napovídá, o čem román je, či se snaží převést slovní hříčku či kulturní aluzi do českého prostředí.

Z výše uvedeného je tedy vidět, že výsledek snah českých nakladatelství v oblasti překladové literatury je vždy něčím podmíněn, takže obraz toho, co se českému čtenáři nabízí na pultech knihkupectví, nekopíruje přesně situaci a trendy, které vládou na knižním trhu v Británii. V této souvislosti je také nutné připomenout problematiku rozpočtu nákladů na vydání, distribuci a prodej samotné knihy, kde nejméně polovinu výsledné částky pohltí marže distributora a knihkupectve. V tomto kontextu vyznívá poněkud zoufalá snaha českých nakladatelství ušetřit na ostatních nákladech, mezi něž se počítá nejen grafická úprava, ale především samotná péče o text, tedy náklady na překlad a následnou redakci a jazykovou korekturu. Překladatelé jsou v České republice dlouhodobě nedostatečně placeni (běžnou sazbou bývá kolem 150 Kč za jednu normostranu), takže výlučně literárním překladem se v našem prostředí prakticky nedá uživit. Tím trpí i výsledný text, neboť naprostá většina i dobrých či přímo vynikajících překladatelů překládá beletrii pouze jako doplněk k jiné, výdělečnější činnosti.

Následující seznam literárních děl, který se zde čtenářům předkládá, si nečiní žádný nárok být reprezentativní, či přímo vyčerpávající. Jedná se spíše o osobní výběr autora tohoto textu, který určily jeho zájmy, znalosti a orientace na knižním trhu. Jednotlivá díla jsou členěna do větších celků, přičemž zvláštní důraz je kladen na reedice základních děl moderní britské literatury, která vyšla v posledních dvaceti letech, i na trendy, které lze ve vydávání překladových titulů z této oblasti vysledovat, tedy uznávání autoři a literární celebrity, v kontrastu k nim mladí autoři a ženské autorky jako jeden z nej-

silnějších marketingových trendů posledních let. Prostor je věnován i příkladům z parádní disciplíny britské literatury, totiž historického románu. Zmiňujeme zde i podle našeho názoru důležitá díla odborné literatury, která se problematikou moderní britské literatury zabývají. Anotace jednotlivých titulů jsou částečně převzaty z veřejně dostupných zdrojů.

REEDICE, POZDNÍ DÍLA

James JOYCE: *Odysseus* (Argo, 2012)

Jeden z nejslavnějších, nejlivnějších a nejpodněnějších románů západních literárních dějin. Ve všedním příběhu jednoho dne jako by oživaly všechny příběhy světa, včetně mýtu o Odysseovi.

James JOYCE: *Portrét umělce v jinošských letech* (Argo, 2012)

Částečně autobiografické dílo popisuje v postavě Štěpána Dedala dospívání a intelektuální, náboženské, politické a umělecké zrání studenta dublinského jezuitského gymnázia. Dedalus se po dlouhém vývoji vzbouří proti katolicismu a irské konvenčnosti, v závěru odjíždí do Paříže, aby se stal umělcem.

James JOYCE: *Dubliňané* (Argo, 2012)

Joyceovi *Dubliňané* patří k vrcholným dílům moderní prózy. V patnácti povídkách autor popisuje a analyzuje své bližní, příslušníky dublinské střední třídy z počátku 20. století.

Virginia WOOLFOVÁ: *Paní Dallowayová*

(Odeon, 2004)
Stěžejní román moderní anglické literatury. Technikou proudu vědomí před námi Woolfová postupně odhalí nitro paní Dallowayové.
Další díla: *K majáku, Vlny, Orlando, Strašidelný dům, Deníky*

David Herbert LAWRENCE:

Milenc lady Chatterleyové (Český klub, 1994)

Román o milostném vztahu aristokratky s mužem mimo vlastní společenskou třídu.

Další díla: *Apokalypsa, Synové a milenci, Duha, Ženy milující*

George ORWELL: 1984 (Naše vojsko, 1991)

Strhující utopistický román světoznámého autora o vzpouře jednotlivce proti usurpující moci státu. Další díla: *Farma zvířat, Farářova dcera, Nadechnout se, Barmské dny, Cesta k Wigan Pier, Bože chraň aspídistru, Hold Katalánsku, Uvnitř velryby a jiné eseje*

Anthony BURGESS: Mechanický pomeranč

(Volvox Globator, 1992)

Úspěšný kultovní román ze šedesátých let 20. století zobrazuje na světě blízké budoucnosti šílenství individuálního i společenského násilí.

Další díla: *Všechno, jen slunce ne, 1985*

Edward Morgan FORSTER: Maurice (Jitro, 2005)

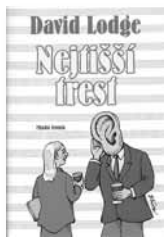
Maurice je jedním z prvních otevřeně homosexuálních románů. V době, kdy byl napsán (1913 až 1914), bylo jeho uveřejnění z pochopitelných důvodů vyloučeno, a vyšel tak až po autorově smrti v roce 1971.

David LODGE: Nejtišší trest

(Mladá fronta, 2009)

Čtivý a velice lidský příběh profesora literatury Desmonda Batese, který se nechal předčasně penzionovat, ovšem pozvolna se propadá do samoty, kterou provází i nastupující hluchota.

Další díla: *Hostující profesori, Svět je malý, Výkvět mužství*

Kingsley AMIS:

Manuál každodenního pijáka

(Plus, 2012)

Tato kniha v jednom svazku přináší tři texty, které o pití alkoholu napsal Kingsley Amis, mistr anglického humoru. Čte-

nářům se zde doporučují dobře vyzkoušené recepty na míchané nápoje, seznámí se s fenoménem kocoviny, poradí se jim, jak by se pijáci měli stravovat a jak se neopít.

Další díla: *Šťastný Jim, Konečná, Jake má problém*

John FOWLES: Mág (Volvox Globator, 1999)

Příběh Nicholase Urfa se odehrává z větší části na řeckém ostrově Fraxos. Nuda, odloučenost a jisté zvláštní okolnosti ho přivedou do domu místního usedlíka, který ho upoutá kouzlem své osobnosti a postupně zapojí do zvláštní psychologické hry, v níž mu přisoudí hlavní roli, která mu znemožní ze hry vystoupit a případně opustit ostrov.

Další díla: *Aristos, Mantis, Francouzova milenka, Sběratel*

UZNÁVANÍ AUTOŘI – „ZLATÁ“ GENERACE

Ian McEWAN: Pokání

(Odeon, 2003)

Strhující psychologický příběh o důsledcích tragického omylu vnímavé, ale svět dospělých dosud nechápající dívky na osudy lidí kolem ní i jí samotné.

Další díla: *Betonová zahrada, Dítě v pravý čas, Nevinný, Na Chesilské pláži, Sobota, Solar, Amsterdam*

Martin AMIS: Londýnská pole

(Volvox Globator, 2007)

Kriminální příběh konce milénia. Obětí je Nicola Sixová, sexuálně vyzývavá žena, která sama sebe nenávidí a rozhodne se zaranžovat svou vraždu. Vrahem může být Keith Talent, násilnický ničema, jehož jedinými vášněmi jsou pornografie a šipky, nebo také bohatý, počestný a otravně romantický Guy Clinch.

Další díla: *Věnováno Ráchel, Těhotná vdova, Peníze, Šíp času, Úspěch*

Julian BARNES: Flaubertův papoušek

(Mladá fronta, 1996)

Román-esej seznamuje čtenáře z dosud neznámými podrobnostmi z Flaubertova života.

Další díla: *Vědomí konce, Žádný důvod k obavám, Arthur&George*

Salman RUSHDIE: Děti půlnoci

(Mladá fronta, 1995)

Sálím, dítě půlnoci, narozený současně s nezávislostí Indie, je vypravěčem rodinné ságy tří generací a zároveň přibližuje Indii 20. století.

Další díla: *Hanba, Zběsilost, Klaun Šalimar, Čarodějka z Florencie*

Kazuo ISHIGURO: Soumrak dne

(Volvox Globator, 1997)

Vyprávění majordoma anglického panství, škrobeného snoba, který ani na stará kolena nechce přiznat, že přísluhoval nesprávné věci.

Další díla: *Malíř pomíjivého světa, Neopouštěj mě, Když jsme byli sirotci, Nokturna*

Iain BANKS: Píseň kamene

(Volvox Globator, 2002)

Chmurný až apokalyptický příběh skotského kultovního autora o násilí, incestu, vášni a zmaru.

Další díla: *Vraní ulice, Líc a rub, Most, Vosí tovarna*

Graham SWIFT: Země vod

(Dita, 1993)

Hrdinou je starý učitel dějepisu, jehož prostřednictvím rozehrává autor děj ve třech rovnocenných rovinách. První tvoří hrdinovy vzpomínky na mládí a dospívání a první milostné prožitky, druhou jeho úvahy nad smyslem dějin a jejich výkladem a postojem člověka k historii. Ve třetí rovině pak autor učitelovými ústy sugestivním způsobem líčí vlastní dějiny tohoto izolovaného, zaostaleho kraje na osudech dvou rodin, selské a podnikatelské, jejichž příslušníci byli jeho předky.

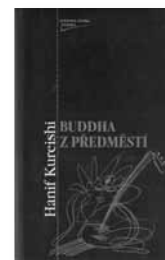
Další díla: *Světlo dne, Zitrtek, Škoda, že tu nejsi se mnou, Poslední přání, Až navěky, Mimo tento svět*

Hanif KUREISHI: Buddha z předměstí

(Paseka, 1996)

Příběh z londýnského předměstí konce 70. let 20. stol., popisovaný očima dospívajícího chlapce z poloviny indického původu. Chlapcův otec je

Ind, který kompenzuje svou frustraci malého státního úředníka tmavé pleti pořádáním relaxačních a spirituálních seancí pro bohaté Londýňany.

Další díla: *Gabrielův dar, Láska ve smutné době, Byli jsme si blízcí*

David MITCHELL: Atlas mraků (BB art, 2004)

Román má celkem šest vypravěčů, od roku 8150 přes současnost až po dalekou budoucnost. Složitá, pyramidě podobná struktura nabízí komplikovaný čtenářský zážitek.

Další díla: *Hybatelé, Třináct měsíců, sencislo9, Tisíc podzimů Jacoba de Zoeta*

Alan HOLLINGHURST: Linie krásy (Odeon, 2005)

Nick Guest, mladík ze skromných poměrů a čerstvý absolvent Oxfordu, dostane možnost sdílet domácnost s rodinou konzervativního poslance Geralda Feddena. Román, za nějž autor v roce 2004 získal Bookerovu cenu.

Další díla: *Cizí dítě*

Simon MAWER: Skleněný pokoj (Kniha Zlín, 2009)

Příběh románu je inspirovaný skutečným osudem brněnské vily Tugendhat. Na pozadí příběhu jejich majitelů zrcadlí tragedii celého českého národa.

Další díla: *Mendelův trpaslík, Pád, Dívka, která spadla z nebe*

Irvine WELSH: Trainspotting (Maťa, 1997)

Příběhy nezaměstnaných, opilců, narkomanů a HIV pozitivních, kteří hledají alespoň nějaké zakotvení v životě, když se pohybují na okraji skotské společnosti.

Další díla: *Acid House, Lepidlo, Porno, Svinstvo, Extáze*

Nick CAVE: A uzřela oslice anděla (Argo, 1994)

Jazyk plný biblických metafor a sevřený příběh vyprávěný na pomezí snu a šílenství.

Další díla: *King Ink, Smrt Zajdy Munroa*

MLADÁ GENERACE

Adam THIRWELL: Politika
(Argo, 2005)

Příběh o „politické krizi“ jednoho milostného vztahu a soužití, do něhož je ze slušnosti a bezradnosti přizvána jako třetí ještě jedna mladá žena. Většina recenzentů připomíná *Portnoyův komplex* od Philipa Rotha, Woodyho

Allena a Milana Kunderu.

Další díla: *Únik*

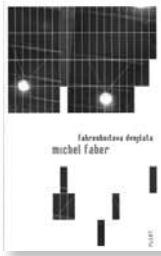
Ned BEAUMAN: Boxer, brouk
(Odeon, 2011)

Nenápadný sběratel nacistických kuriozit Kevin Broom, trpící vzácnou nemocí a nejraději komunikující přes chat, najde mrtvolu soukromého detektiva a dopis od Adolfa Hitlera adresovaný jakémusi Philipu Erskinovi.

Michel FABER: Fahrenheitova dvojčata
(Kniha Zlín, 2008)

Michela Fabera porůznu přirovnávali k lanu McEwanovi, Paulu Austerovi či Roaldu Dahlovi. V sedmnácti povídkách mění žánry skoro tak často jako místo: od Skotské vysočiny až po vlhku Jakarta, od kousavé sociální satiry až po science fiction, od pocty Poeovi až po pastiš na Irvina Welshe. Další díla: *Pod kůží, Někdy prostě prší, Evangelium ohně*

Hari KUNZRU: Impresionista
(BB art, 2005)

V románu, který je vtipnou variací na pikareskní román, nás autor provede nejrůznějšími sférami koloniální společnosti a na pozadí velkých dějinných událostí, jako je indický boj za nezávislost nebo první světová válka, vykreslí postavu, která vlastně žádnou postavou není – Prán Nat musí o přežití bojovat neustálým vymyšlením nových identit a román tyto proměny sleduje. Další díla: *Virus*

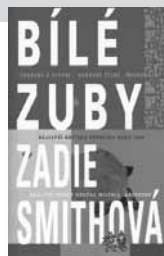

ŽENSKÉ AUTORKY

Zadie SMITHOVÁ: Bílé zuby
(BB art, 2003)

Prvotina mladé britské autorky, připomínající knihy Charlese Dickense a Salmana Rushdieho. Je dokladem přirozeného vypravěčského talentu.

Další díla: *Sběratel autogramů, O kráse*

Ali SMITHOVÁ: Hotel svět (Argo, 2007)

Pětice hlasů po řadě vypráví v pěti časových rovinách o jednom skončeném životě a poodkrývá střípky skládající se do obrazu, kterému úplnou podobu dává až hlas šestý, jímž je čtenářovo vnímání. Vyprávění se čte jedním dechem jako napínavá báseň v próze.

Další díla: *Jiné povídky a jiné povídky, Tam někde za duhou*

Jeanette WINTERSONOVÁ:

Na světě nejsou jen pomeranče (Argo, 1998)

Zčásti autobiografická kniha vypráví v první osobě příběh dospívající dívky, jejíž život se v mnoha směrech liší od představ většiny lidí. Celá kniha je napsaná živým jazykem a s jemnou ironií, je zabydlena svéráznými ženskými postavami a téměř dokonale postrádá jakékoli mužské postavy.

Další díla: *Jak naštěpit třešeň, Vášeň, Tíha*

Monica ALIOVÁ: Ve čtvrti Brick Lane
(BB art, 2004)

Úspěšná prvotina britské autorky zachycuje život Naznín, bangladéšské dívky, která byla při narození tak slabá, že ji porodní bába prohlásila za mrtvou. Když ji v osmnácti letech otec provdává za Chánua, bengálského přistěhovalce žijícího v Anglii, přijme to Naznín s odevzdaností, s jakou přijímá ve svém životě všechno. V Londýně se usadí uprostřed bangladéšské přistěhovalcké komunity v Brick Lane, stane se manželkou a matkou a užasle pozoruje neznámý život kolem sebe.

Další díla: *V kuchyni*

Kiran DESAI: Dědictví ztráty (Odeon, 2007)

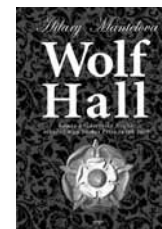
Román vypráví příběh postav, které se nikam nedokážou zařadit, potácejí se mezi kulturami a tradicemi, Východem a Západem, minulostí a současností.

HISTORICKÝ ROMÁN

Hilary MANTELOVÁ: Wolf Hall
(Argo, 2010)

Anglie v šestnáctém století stojí jen krůček od katastrofy. Zemře-li král bez mužského potomka, zemi zpusťší občanská válka. Jindřich VIII. proto hodlá zrušit své dvacetileté manželství s Kateřinou Aragonskou a oženit se s Annou Boleynovou. Papež i většina Evropy ovšem stojí proti němu. A právě v tomto okamžiku na scénu vstupuje Thomas Cromwell.

Další díla: *Předvedte mrtvé*

KOMIKS

Alan MOORE: Z pekla (BB art, 2003);
V jako Vendeta (BB art, 2005)

Neil GAIMAN: Sandman
(7 knih; Crew)

SCI-FI A FANTASY

Joanne K. ROWLINGOVÁ: Harry Potter a... Prázdné místo (Plus, 2013, román pro dospělé)

John R. R. TOLKIEN: Pán prstenů
(2. a 3. díl vyšel až po roce 1989, Mladá fronta, Argo)

China MIÉVILLE: Nádraží Perdido
(Laser-books, 2003)

ANTOLOGIE

Britská čítanka. Gutenbergova čítanka moderní britské prózy (Gutenberg, Labyrint, 2001)
Gutenbergova čítanka moderní britské literatury přináší reprezentativní výběr z tvorby deseti významných současných britských prozaiků. Každá ukázka v anglickém originále je zrcadlově doplněna českým překladem, medailony autorů a výbě-

rem dalších doporučených titulů, které byly v posledních desetiletích přeloženy do češtiny.

ODBORNÁ LITERATURA

Martin HILSKÝ: Modernisté (Torst, 1995)

M. Hilský v úvodním eseji objasňuje všechno, co vedlo ke vzniku velkého myšlenkového a estetického zvratu v anglické literatuře a podává jeho podrobnou charakteristiku. Čtyři eseje přinášejí portréty čtyř nejvýznamnějších modernistických autorů: Jamese Joyce, Virginie Woolfové, Thomase Stearnse Eliota a D. H. Lawrence.

Martin HILSKÝ: Rozbité zrcadlo (Plus, 2009)
Rozbité zrcadlo je výběrem z esejistické tvorby Martina Hilského, profesora anglistiky na FF UK a předního českého překladatele. Ve třech částech, postupně věnovaných obecným literárním otázkám, americké a britské literatuře, předvádí profesor Hilský, proč je obecně považován za jednoho z našich největších anglistů.

Ladislav NAGY, Martin HILSKÝ (eds.):

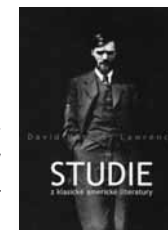
Od slavíka k papouškovi (Host, 2003)
Soubor studií různých autorů, které vycházejí jako doslovy ke knihám v devadesátých letech, může sloužit i jako příručka pro studium britské prózy.

Ladislav NAGY: Londýn stejný a jiný

(Arbor vitae, 2004)
Kniha předkládá čtenáři několik esejů, které se věnují výraznému fenoménu britské prózy posledních let – totiž knihám zachycujícím proměny Londýna.

David Herbert LAWRENCE: Studie z klasické americké literatury (Host, 2002)

Lawrencovy *Studie* poprvé vyšly roku 1924 a i ony samy jsou již klasickým dílem literární kritiky.

David LODGE:

Jak se píše román

(Barrister&Principal, 2003)

Populární britský romanopisec a literární kritik vypraví o literatuře, proměně románu ve 20. století, tvůrčím psaní, nakladatelské praxi a především o známých spisovatelích. V závěru knihy nechává čtenáře nahlédnout i do své autor-

ské kuchyně, neboť se vrací k tvorbě vlastních úspěšných románů.

WILLIAM SHAKESPEARE

Martin HILSKÝ (Torst / Atlantis; Klub čtenářů)

Jiří JOSEK (Romeo)

RICHARD OLEHLA ✉ olehla1@gmail.com

INSPIRACE Z KNIHOVEN

EVA UČÍKOVÁ ✉ obec.petrohrad@iol.cz

Petrohradská knihovna v novém láká čtenáře na akce

Obec Petrohrad se nalézá v Ústeckém kraji, na Podbořansku. Obecní knihovna je nedílnou součástí této malebné vesnice. Nachází se přímo v prostorách Obecního úřadu. Po celý dlouhý čas knihovnu navštěvovalo jen pár občanů. Domnívali jsme se, že lidé v dnešní době nemají zájem o četbu a nebo jsou tak zahlceni svým zaměstnáním, že jim prostě jen nezbývá čas. Přesto jsme se rozhodli, že zkusíme udělat vše pro to, abychom do knihovny přilákali co nejvíce lidí.

V rámci grantu T-Mobile jsme požádali o spolupřidání našeho záměru a bylo nám vyhověno. Knihovna se na tři měsíce zavřela a začala její modernizace. Nově se vymalovalo, zakoupily se nové regály, vytvořil se malý dětský koutek, zakoupily se nové knihy a tak dále. Knihovna dostala nový kabát a my s velkou nadějí čekali, zda dokážeme přivést nové tváře. Přáli a přejeme si i dnes, aby se místní knihovna stala místem setkávání všech věkových skupin, aby rodiče vedli své děti k pozitivnímu vztahu k četbě a rozvíjeli tak jejich osobnost a charakter.

Od slavnostního otevření (březen 2013) se obecní knihovna stala součástí kulturního dění Obce Petrohrad. Nejen, že za krátkou dobu získala pravidelné návštěvníky, ale také se stala místem k využití volného času a místem k vedení dialogu všech generací. Místní maminky, babičky a jejich děti zde tráví pravidelně dvakrát v týdnu volný čas, při kterém převážně vyrábějí zajímavé práce nebo malují. Krom pravidelné otevírací doby (úterý, čtvrtek) se v rámci provozu knihovny ko-

nalo spoustu zajímavých akcí. První z nich bylo **Čtení na dobrou noc s Andersenem**, které bylo určeno pro školní děti. Účastníci byli rozděleni do skupin, ve kterých plnili zajímavé úkoly a vytvářeli vlastní prezentaci. Vše se týkalo známého spisovatele a jeho tvorby. V pozdějších odpoledních hodinách se pak všichni vydali na stezku, kde potkávali postavy ze známých Andersenových pohádek, u kterých odpovídali na připravené otázky. V cíli si pak společně opekli vuřty v myslivně.

Mami, babi, pojďte si číst bylo určeno pro ty nejmenší příznivce knihy. Se svou maminkou, babičkou či tatínkem přišly děti do knihovny, kde pro ně nebyl připraven žádný program, vše bylo v jejich režii. Cílem této akce bylo nalákat do knihovny rodiče a jejich děti ke společnému strávení volného času. Musím přiznat, že jsem se trochu obávala, aby byla hojná účast, ale mé obavy byly zbytečné. Rodiče nezklamali a dorazili se svými dětmi. V rámci tohoto dne byla vyhlášena soutěž o nejlepšího čtenáře a návštěvníka knihovny. Za každou návštěvu děti dostávají razítko, jednou za tři měsíce se pak knihovna otvírá

Knihovna získala po rekonstrukci příjemné prostředí

Foto archiv knihovny

i v sobotu a při této návštěvě získávají děti razítka dvě. Na konci roku 2013 pak neaktivnější čtenář a návštěvník obdržel malou věcnou cenu v podobě knihy. Setkání pod názvem Mami, tati, pojďte si hrát dopadlo nad mé očekávání. Rodiče se střídali při četbě, děti poslouchaly a relaxovaly při čteném či mluveném projevu. Ukázalo se, že si rodiče dokážou udělat chvilku na své ratolesti a strávit s nimi příjemný čas.

Další měsíc byl pro čtenáře a širší veřejnost připraven program na téma **Máte rádi pohádky?** Účast na této akci byla hojná. Přijeli lidé z blízkého okolí, což nás všechny velmi potěšilo. Pro aktéry byla připravena stezka, na níž potkávali pohádkové bytosti a plnili zadané úkoly. Začínalo se jak jinak než na Obecním úřadě, kde je přivítala královna s králem. Po cestě zde mohli účastníci potkat Hloupého Honzu, který každému rozdával domácí buchty na cestu, Jenička a Mařenku, čarodějnice, čerty, víly, Popelku, Křemílka a Vocho-můrku, vodníka a jiné. Na závěr všechny čekala volná zábava s diskotékou. I tento den se zapsal do naší paměti a chceme v něm pokračovat i v tomto roce. A aby si někdo nemyslel, že zapo-mínáme na dospělé čtenáře, rozhodli jsme se pro

vytvoření **Petrohradské kuchařky**. Recepty budeme od našich spoluobčanů sbírat celý rok. V nedávné době jsme vyhlásili sběr podzimních a vánočních receptů. V polovině roku 2014 chceme vybrat zajímavé recepty, které použijeme při realizaci kuchařky, již si lidé budou moci běžně půjčovat v naší knihovně.

Na konci minulého roku jsme nachystali ještě **Vánoční rozjímání**, při kterém si zájemci mohli vyrobit vánoční dekoraci, věnec či vánoční svícen. Toto tvoření bylo připraveno pouze pro dospělé, nápad vzešel z řad návštěvnic knihovny, za což jsem ráda.

V letošním roce bych si přála, aby zájem o místní knihovnu neupadl, aby nadále bylo komu půjčovat publikace a koho potkávat. Mám vždy velkou radost z každé nové tváře, která se v knihovně objeví, a ze spokojených výrazů těch, kteří ji navštěvují dnes.

V letošním roce plánujeme tyto doprovodné akce k běžnému provozu obecní knihovny: Velikonoční tvoření, Čtení na dobrou noc s Andersenem II., Pohádkový les, Děti, pojďte na puťák, Tvoření v knihovně na každé roční období, Lampionový průvod.

Základní knihovnu roku mají v Milíně. Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu, 2013, 19(11), s. 5. ISSN 1211-0507.

Článek popisuje činnost, aktivity, velikost fondu, prostředí i počet čtenářů Knihovny v Milíně na Příbramsku, která se stala Knihovnou roku 2013 v kategorii Základní knihovna. Dále se věnuje umístění knihovny v Centru volnočasových aktivit a poskytování nadstandardních služeb ve formě roznáškové služby do okolních osad.

Čtenáři a čtení v České republice 2013. Akademický bulletin, 2013, 10, s. 39. ISSN 1210-9525. Dostupné také z: http://abicko.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/abicko/2013/10/pdf/AB10_13-web.pdf.

Príspevek popisuje výsledky čtenářského průzkumu, který zorganizoval Ústav pro českou literaturu AV ČR ve spolupráci s NK ČR. Výsledky byly prezentovány 26. září 2013. Příspěvek ve stručnosti seznamuje s údaji o počtu účastníků průzkumu, o jejich nejoblíbenějších autorech, o množství přečtených či koupených knih aj. Další reprezentativní šetření by se mělo uskutečnit v roce 2018.

PACINOVÁ, Zuzana. Poklady české historie a kouzlo digitalizace: Státní oblastní archiv v Třeboni. Veřejná správa, 2013, 24(21), s. 15–18. ISSN 1213-6581.

Autorka ve svém článku popisuje digitalizaci v archivu v Třeboni. V období 2007–2010 probíhala digitalizace matričních knih ve spolupráci se společností Family Search z USA. Dále probíhá digitalizace obecních a školních kronik, v současnosti také vzácné sbírky Historica. Část digitalizovaných dokumentů je možné najít na www.ceskearchivy.cz. Pacinová se zmiňuje i o schwarzenberské knihovně čítající více než 70 000 svazků. Je dostupná přes Clavivus, tituly lze také dohledat v digitálním archivu.

Zpráva o českém knižním trhu 2012/2013. Knižní novinky: časopis pro knihkupce, knihovny, nakladatele a čtenáře, 2013, 12(21), s. 6. ISSN 1213-7073.

Příspěvek seznamuje s knižní produkcí a stavem českého trhu. Údaje vycházejí z databáze České národní bibliografie, kterou vytváří Národní knihovna ČR. Zpráva popisuje procentní podíl přeložených titulů, dětských knih a učebnic na celkové produkci. Dále

jsou zde obsaženy údaje o prodeji knih, průměrné ceně knihy, českých nakladatelích, knižním velkoobchodě i maloobchodě. Zvláštní odstavec je věnován e-knihám, pracovním příležitostem na knižním trhu, přímé státní i regionální podpoře vydávaných knih a možnosti vzdělávání v oboru.

KANÁK, Bohdan. Uničovské privilegium: oslavy 800. výročí založení Bruntálu a Uničova. Veřejná správa, 2013, 24(19), s. 32. ISSN 1213-6581. PhDr. Bohdan Kaňák, Ph.D., ředitel Státního okresního archivu Olomouc, ve svém příspěvku seznamuje s historií a významem jednoho středověkého pergamentu, prvního z těch, které dokládají udělení městského práva magdeburského na území českého státu. Je to nejstarší listina města Uničova, od jejího vydání v roce 2013 uplynulo 790 let. Je uložena ve Státním okresním archivu Olomouc.

KALINOVÁ, Dana. Frankfurtský knižní veletrh odráží současný stav mezinárodního knižního trhu. Knižní novinky: časopis pro knihkupce, knihovny, nakladatele a čtenáře, 2013, 12(21), s. 5. ISSN 1213-7073.

Dana Kalinová, ředitelka společnosti Svět knihy, s. r. o., v článku informuje o 65. ročníku knižního veletrhu ve Frankfurtu, který se konal v říjnu 2013 a zaznamenal nižší počet vystavovatelů. Čeští nakladatelé byli hojně zastoupeni (24 subjektů). Dle autorky česká expozice nabízela výstavy knih oceněných v literárních soutěžích, nejkrásnější české knihy, současnou českou prózu, poezii i drama či dílo spisovatelů F. Kafky a J. Haška. Byl uspořádán pořad na téma Franz Kafka – srovnání perspektiv, který byl hojně navštíven.

Nejlepší knihovny v roce 2013: ministerstvo kultury. Veřejná správa, 2013, 24(21), s. 4. ISSN 1213-6581.

Článek informuje o udílení cen nejlepším knihovnam roku 2013. V kategorii Základní knihovna cenu získala Knihovna dr. Emanuela Bořického v Milíně; hlavní cenu v kategorii Významný počin dostala Městská knihovna v Litvínově. Čestné uznání si odnesla Vědecká knihovna Jana Evangelisty Purkyně za efektivní sloučení fakultních knihoven. Zároveň byla předána cena Městská knihovna, kterou uděluje SKIP a SKANSKA. V roce 2013 ji získala Knihovna města Hradce Králové.

Před 140 lety, 1. 2. 1874, se narodil ruský spisovatel **Hugo von Hofmannstahl** (+1929), prozaik, básník, dramatik, esejista a libretista. Český vyšel

např. výbor *Lucidor a jiné prózy*, výbor z básní *Píseň na cestu* a několik her (*Císař a čarodějka*, *Dobrodruh a zpěvačka*, *Kristinčin návrat*, *Neúplatný*, *Člověk a smrt*). V roce 1912 přepracoval Hofmannstahl anglickou mravoličnou hru z 15. století *Everyman* pod názvem *Jedermann (Kdožkolivěk)*; tato hra se pak stala hlavním představením Salzburškého festivalu, založeného roku 1920 Hofmannstahlem a režisérem Maxem Reinhardtem (hra se zde hraje každoročně dodnes). V roce 1909 začala spolupráce Hofmannstahla se skladatelem Richardem Straussem, a to na libretech k operám *Elektra*, *Růžový kavalír*, *Ariadna na Naxu*, *Žena bez stínu*, *Egyptská Helena* a *Arabella* a k baletu *Legenda o Josefovi*.

Před 70 lety, 1. 2. 1944, se narodila afroamerická prozaička **Alice Walkerová**,

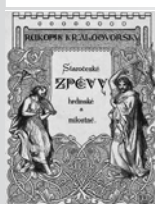
autorka slavného románu *Barva nachu*, za který získala Národní knižní cenu i Pulitzerovu cenu a který zfilmoval režisér Steven Spielberg (film se u nás uvádí pod názvem *Purpurová barva*); bohužel je to zatím jediný autorčin román, který byl přeložen do češtiny.

Před 140 lety, 3. 2. 1874, se narodila americká spisovatelka a umělecká kritička **Gertrude Steinová** (+1946),

autorka próz *Tři životy* či *Vlastní životopis Alice B. Toklasové*. Steinová žila od roku 1903 v Paříži, kde proslula svým salonem, v němž se scházely významné umělecké osobnosti té doby (Pablo Picasso, Georges Braque, Henri Matisse, Ernest Hemingway, F. S. Fitzgerald aj.). Ve svých dílech Steinová experimentovala s jazykem i formami, kladla důraz na zvukovou a rytmickou stránku a také na zachycení určitého okamžiku vědomí.

Před 180 lety, 10. 2. 1834, zemřel český novinář a spisovatel **Josef Linda** (*1789 nebo 1792),

kteří je pravděpodobně autorem či (spolu s Václavem Hankou) spoluautorem epických básní rukopisných podvrhů *Rukopis krá-*

lovédvorský a *Rukopis zelenohorský* a „objevitelem“ dalšího rukopisného podvrhu *Píseň vyšehradská*. Vystudoval filozofii a práva, redigoval *Vlastenecký Zvěstovatel*, působil v c. k. Knihovně. Je autorem románu *Záře nad pohanstvem nebo Václav a Boleslav*, divadelní hry *Jaroslav Šternberk v boji proti Tatarům* či básnických děl *Jiří z Poděbrad*, *Boží trest* a *Vědomí*.

Před 30 lety, 12. 2. 1984, zemřel jeden z nejslavnějších argentinských spisovatelů **Julio Cortázar** (*1914),

autor povídek s fantastickými prvky (*Konec hry*, *Pronásledovatel*, *Změna osvětlení* aj.) či románů a próz experimentujících s kompozicí, hrou se slovy a s fragmentární strukturou (*Výherci*, *Nebe, peklo, ráj*, *Jistý Lukáš*, *Příběhy o kronopech a fámech* aj.); podle jedné jeho povídky vznikl slavný film M. Antonioniho *Zvětšenina*.

Před 30 lety, 21. 2. 1984, zemřel ruský (sovětský) spisovatel **Michail Šolochov** (*1905),

nositel Nobelovy ceny za literaturu (1965). Pocházel z Rostovské oblasti, u řeky Don prožil dětství a mládí. V roce 1922 odešel do Moskvy, v roce 1932 vstoupil do komunistické strany a již o dva roky později byl členem vedení svazu spisovatelů. Druhé světové války se účastnil jako válečný dopisovatel deníku *Pravda*. Publikovat začal v roce 1923, první povídky shrnul do knih *Donské povídky* a *Azurová step*. V letech 1928–1940 vycházela čtyřdílná románová epopéj *Tichý Don*, Šolochovovo nejproslulejší dílo, v němž líčí život donských kozáků v období první světové války, Velké říjnové revoluce a ruské občanské války. V roce 1932 vyšel první díl románu *Rozrušená země*; druhý díl vyšel až v roce 1960. Román se zabývá kolektivizací zemědělství na Donu, hrubě však zkrusluje její skutečné důsledky. Tematikou druhé světové války se zabývají knihy *Škola nenávisťi*, nedokončený román *Bojovali za vlast* a proslulá novela *Osud člověka*, zfilmovaná Sergejem Bondarčukem. Autorovy rukopisy shořely za války. Už před válkou a zejména pak po ní se vyrojily pochybnosti o autorství *Tichého Donu*; Šolochovovo autorství zpochybňoval především Alexandr Solženicyn. Jednoznačné důkazy však zatím neexistují. Šolochov patří k nekontroverznějším postavám ruské literatury 20. století.

G'day z australské Canberrý! Dnes bych se rád zmínil o tom, jak se profesně sdružují australští knihovníci. Australská národní knihovnická organizace Australian Library and Information Association (ALIA) je obdobou českého SKIPu. ALIA oslavila v loňském roce již 75 let od svého založení. Během této doby několikrát změnila název: původně byla založena jako Australian Institute of Librarians, v roce 1949 byla přejmenována na Library Association of Australia a od roku 1989 nese současný název.

Členství v ALIA je otevřeno pro všechny knihovníky a pracovníky v informačním průmyslu, knihovní techniky, studenty knihovnictví a jiné osoby se zájmem o knihovnickou profesi (více o těchto pozicích a jejich zařazení v ALIA se dočtete v e-verzi *Čtenáře*). Členy ALIA se mohou stát také instituce. Členský poplatek pro jednotlivce je 317 australských dolarů na rok nebo 3392 dolarů za doživotní členství. Pro instituce se roční členský poplatek pohybuje v rozmezí 456 až 3620 dolarů v závislosti na velikosti rozpočtu. V současné době má asociace kolem 5500 členů.

ALIA má vysoce profesionalizovanou organizační strukturu. Nejvyšším řídicím orgánem asociace je správní rada (Board of Directors). Skládá se ze sedmi volených členů-ředitelů plus výkonné ředitelky. V čele správní rady stojí prezident nebo prezidentka. Ředitelé jsou voleni členy asociace zpravidla na dvouleté období s možností prodloužení o jedno období. To zaručuje, že se rada obměňuje pravidelně v několikaletých intervalech. Členství ve správní radě ALIA je prestižní pozicí. Členové rady jsou tradičně uznávané osobnosti s dobrými manažerskými schopnostmi a zkušenostmi z vysokých vedoucích pozic, často z velkých institucí i ze soukromého sektoru. Podklady pro správní radu připravuje řada poradních komisí zaměřených na různé problematiky, např. na veřejné knihovny, speciální knihovny, publikace z veřejného sektoru na všech úrovních vlád, meziknihovní služby, vzdělávání, výzkum nebo autorské právo. Kromě správní rady má asociace výkonnou ředitelku, která řídí zhruba dvacítku stálých zaměstnanců, starajících se o běžný chod asociace. Každý stát nebo teritorium má také svého manažera. Kromě pravidelného výročního zasedání organizuje ALIA od roku 2005 jednou ročně v každém státě také Národní poradní kongresy, kde mají členové příležitost podílet se na diskusi o plánech a aktuálních tématech, kterými by se měla asociace zabývat.

V rámci propagace knihoven a jejich služeb organizuje ALIA každoročně poslední týden v květnu Týden knihoven a informací (Library and Information Week). Další formou propagace knihoven je Den milovníků knihoven (Library Lover's Day) pořádaný vždy 14. února na svátek sv. Valentýna.

ALIA aktivně podporuje členy, aby zakládali zájmové skupiny (special interest groups), ve kterých se mohou pravidelně setkávat a sdílet své zájmy. V současnosti existuje více než 40 skupin sdružujících členy na regionálním nebo tematickém základě. Členové mohou také komunikovat prostřednictvím více než 70 e-mailových diskusních skupin.

Asociace nabízí členům celou řadu služeb včetně například přístupu zdarma k balíčku Library Science v databázi ProQuest. Mohou si také stáhnout více než 100 aktuálních titulů e-knih z knihovnictví a souvisejících oblastí. Devětkrát ročně vychází oficiální magazín pro členy *INCITE*. Kromě toho ALIA vydává také dva recenzované odborné časopisy (*Australian Library Journal* a *Australian Academic and Research Libraries*) a šest týdních nebo měsíčních zpravodajů. Na webových stránkách ALIA jsou zveřejňovány nabídky zaměstnání v knihovnách a zájemci mají možnost přihlásit se k jejich odběru prostřednictvím týdenního elektronického zpravodaje. Asociace má také specializovanou službu pro členy, prostřednictvím které mohou využít poradenství v oblasti pracovních vztahů. V rámci vzdělávání knihovníků organizuje ALIA množství konferencí, seminářů a kurzů. Jednou z nejzajímavějších aktivit v této oblasti je systém kontinuálního profesního vzdělávání (Professional Development Scheme, PDS), o kterém bych se rád podrobněji zmínil v některém z příštích příspěvků.

Obecní knihovny ve Finsku jsou často jediným kulturním centrem v menších obcích. Existuje jich zde 217 s počtem obyvatel pod 10 000 a žije v nich 17 % obyvatel z celkové populace Finska. Menší obecní knihovny se musejí daleko více snažit, aby obhájily svoji existenci. Velmi důležitý je výběr zaměstnanců, kteří musejí být schopni přesvědčivě argumentovat a předkládat fakta o činnosti knihovny. Její ředitel musí být vždy připraven správně knihovnu prezentovat a vytvářet řadu partnerství, což je pro menší sídla velmi důležité! Provozní doba knihovny musí být flexibilní v závislosti na poptávce uživatelů, knihovnici musejí aktivně doporučovat literaturu. Podle Strategie finských knihoven 2010–2016 musejí knihovny inspirovat a překvapovat. Knihovny zde fungují jako místa setkávání pro místní organizace a sdružení, pořádají oblíbené filmové večery, půjčují sportovní vybavení, prodávají vstupenky na kulturní akce a vytvářejí pevné sítě lokálních partnerů. Protože mají omezené finanční prostředky na propagaci, musejí být kreativní a inovativní ve využívání internetu a sociálních sítí. (*Scandinavian Public Library Quarterly* – Vol. 46, No. 3/2013, s. 44–46)

Aplikace „Bavorsko v historických mapách“ Bavorské státní knihovny byla vytvořena pro Google Play i App Store. Do svých tabletů a smartphonů si zájemci mohou stáhnout fascinující cestu historickým Bavorskem, jeho hrady, zámky a dalšími významnými památkami. Bavorská státní knihovna je největší a nejprestižnější univerzální a vědeckou knihovnou v Německu a její fondy obsahují nejen světově proslulá a nejcennější díla písemného dědictví lidstva, ale také významné mapové sbírky, jejichž prostřednictvím mohla nová mobilní aplikace vzniknout. Bylo pro ni využito přes 260 map ze 16. až 19. století. Mapy znázorňují změny rozvoje pozemků v Bavorsku, ale také ilustrují zvyšující se přesnost zeměměřičství. Aplikace funguje jako Google Maps a umožňuje uživatelům studovat historické mapy na zařízeních s vysokým rozlišením. Bavorská státní knihovna má dlouholeté zkušenosti v oblasti digitalizace a digitálních technologií a v současné

době je digitalizováno na 960 000 dokumentů, což je největší množství v německých kulturních institucích. (*Bibliotheks Magazin* – No. 3/2013, s. 6–10)

Světová premiéra mezinárodního výstavního projektu „Slovenský Sokrates Adam František Kollár“ se konala 12. září 2013 v Terchovej. Projekt vznikl při příležitosti 295. výročí narození a 230. výročí úmrtí Adama Františka Kollára, který patřil mezi přední evropské vzdělance své doby, byl polyhistor a uznávaná vědecká autorita. Slovenská televize poměrně často reprizuje zajímavou filmovou esej scenáristy Miša Kováca-Adamova a režiséra Petra Gežu – *Dva muži z Terchovej* (1998), věnovanou Juraji Jánošíkovi a Adamovi F. Kollárovi. Působivý snímek hledá odpověď na otázku, proč je vnímání těchto osobností tak diametrálně odlišné, proč zbojníka zná celé Slovensko a vzdělance evropského formátu jen několik jednotlivců. O hledání odpovědi se rovněž snaží mezinárodní výstavní projekt Slovenské národní knihovny. Kollár by si zasloužil důstojnější místo v povědomí současných Slováků, ne náhodou tento erudovaný vědec a organizátor slovenského života na Slovensku dostal přezdívku „slovenský Sokrates“. (*Knížnica* – 14. ročník, č. 10/2013, s. 51–53)

„Nic není tak staré jako včerejší noviny“ – německé knihovny poskytují proto denní tisk prostřednictvím on-line Service Library PressDisplay, který zpřístupňuje čtenářům 1700 titulů novin z 92 zemí ve 48 jazycích. Kvalitní periodika jsou velmi cennými informačními zdroji, proto je o „staré noviny“ stále v knihovnách zájem. V květnu loňského roku začal v Německu pilotní projekt Digitalizace historických novin, do kterého se zapojily knihovny v Berlíně, Brémách, Drážďanech, Halle a Mnichově. V současné době byly digitalizovány tři procenta z 16 000 titulů (od počátku 17. stol. do r. 1945). Německo je stále ještě daleko od národního portálu Čítárny novin, jaký má např. Nizozemí či Austrálie, ale díky tomuto projektu budou digitalizované noviny zájemcům mnohem přístupnější. (*Das Magazin der Bibliotheken in Sachsen*, Jg. 6, Nr. 2/2013, s. 106–109)

Úplný přehled novinek najdete na adrese
http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php?page=09_Okn/Prirustky.htm

KNIHOVNICTVÍ

Teorie. Řízení a organizace

Biblioteki za rubežom 2010 : otkrytyj dostup : sbornik / sostavitel' S. V. Puškova. [Knihovny v zahraničí 2010 : volný přístup. Sborník.] Moskva: Centr knigi Rudomino, 2010. 271 s.

ISBN 978-5-7380-0366-0 Kfe 39.682

Biblioteki za rubežom 2011 : otkrytyj dostup : sbornik / sostavitel' S. V. Puškova. [Knihovny v zahraničí 2011 : volný přístup. Sborník.] Moskva: Centr knigi Rudomino, 2011. 213 s.

ISBN 978-5-905626-12-8 Kfe 39.683

ČSN ISO 15836 (97 0201) – Informace a dokumentace – Dublinské jádro – soubor prvků (metadata) / zpracovatel J. Tykač. Praha: Český normalizační institut, 2006. 11 s

Kk 39.581

JANES, Joseph, ed. Library 2020 : today's leading visionaries describe tomorrow's library. [Knihovna 2020. Dnešní přední vizionáři popisují knihovnu zítřka.] Lanham: Scarecrow Press, 2013. 161 s.

ISBN 978-0-8108-8714-5 Kj 39.543

Kněžičná a informačná veda : zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. XXIV / zostav. Jela Steinerová ; zodpovedná red. Lucia Lichnerová. Bratislava: Univerzita Komenského, 2013. 172 s. : il., grafy, tabulky.

ISBN 978-80-223-3381-8 Ia 39.681

Organizace knihovních fondů

CHAMBERS, Sally, ed. Catalogue 2.0 : the future of the library catalogue. [Katalog 2.0 : budoucnost knihovních katalogů.] London: Facet, 2013. 212 s. : il.

ISBN 978-1-85604-716-6 Oe 38.610

Strategie gromadzenia zbiorów w bibliotekach polskich : materiały z IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, Pobierowo, 15–17 września 2011 / pod red. Urszuli Ganakowskiej, Mirosławy Różyckiej. [Strategie doplňování fondů v polských knihovnách. Materiály 4. Národní vědecké konference, Pobierowo, 15.–17. září 2011.] Szczecin: Biblioteka Główna Uniw. Szczecińskiego, 2012. 352 s. : il., grafy, tabulky. Serie „Bibliotekarza zachodniopomorskiego“, t. 9.

ISBN 978-83-87879-94-5 Oa 39.519

Sítě knihoven

HEILANDOVÁ, Lucie et al. Posledních dvě stě let v historii rajhradského kláštera. Brno: Moravská

zemská knihovna, 2013. 173 s., 29 s. obr. příl. : il., portréty, plány, faksim.

ISBN 978-80-7051-196-1 Ti 39.567

HILL, Jacob, Susan Swords STEFFEN, eds. Excellence in the stacks : strategies, practices and reflections of award-winning libraries. [Dokonalost ve skladech. Strategie, praxe a reflexe oceněných knihoven.] Oxford: Chandos, 2013. xxix, 167 s. : il., tabulky. Chandos information professional series.

ISBN 978-1-84334-665-4 Tb 39.530

Knihovny Zlínského kraje : činnost a výsledky veřejných knihoven 2012 / Útvar regionálních služeb knihovnám Zlínského kraje ; zprac. Jana Tomanová. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2013. 44 s., 4 s. příl. : barev. il., grafy, tabulky.

ISBN 978-80-86886-44-2 Kfd 9.584/B

Služby knihoven

BIELSKAS, Amanda, Kathleen M. DREYER. IM and SMS reference services for libraries. [IM a SMS referenční služby pro knihovny.] London: Facet, 2012. 107 s. : il., tabulky. Tech set 19.

ISBN 978-1-85604-844-6 Sdg 39.712

MILLER, Rebecca K., Carolyn MEIER, Heather MOORFIELD-LANG, eds. Rethinking reference and instruction with tablets. [Přehodnocení online služeb vysokoškolských knihoven pro práci s tablety.] Chicago: American Library Association, 2012. 59 s. : il. Library technology reports, vol. 48, no. 8 (2012).

ISBN 978-0-8389-5863-6 Sdg 39.499

RATZEK, Wolfgang. Social Media : eine Herausforderung für Bibliotheken, Politik, Wirtschaft und Gesellschaft. [Sociální média. Výzva pro knihovny, politiku, ekonomiku a společnost.] Wiesbaden: Dinges & Frick GmbH, 2012. 141 s. : il., grafy, tabulky. B.I.T. online Innovativ, Bd. 39.

ISBN 978-3-934997-44-8 Se 39.481

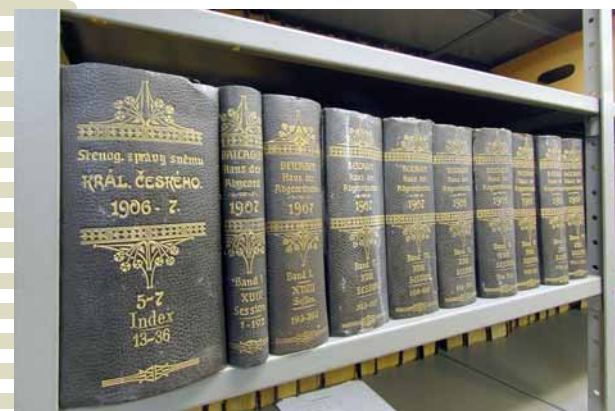
SOLOMON, Laura. Doing social media so it matters : a librarian's guide. [Vytváření sociálních médií. Příručka knihovníka.] Chicago: American Library Association, 2011. vii, 65 s. : grafy, tabulky. ALA Editions special report.

ISBN 978-0-8389-1067-2 Se 39.135

STEBBINS, Robert A. The committed reader : reading for utility, pleasure, and fulfillment in the twenty-first century. [Zaujatý čtenář. Četba pro užitek, radost a naplnění ve 21. století.] Lanham: Scarecrow Press, 2013. 145 s.

ISBN 978-0-8108-8596-7 Sf 39.398

Z POKLADŮ PARLAMENTNÍ KNIHOVNY ČR

Podpis Tomáše Garrigua Masaryka
v návštěvní knize
Parlamentní knihovny z roku 1919

Stenografické zprávy sněmu
Království českého

Rukopis Práva sazká

Stenografické zprávy
sněmu moravského

vás srdečně zvou na 10. ročník konference

Kniha ve 21. století

Letošní téma: Trendy rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb.

Cílem konference je podívat se na trendy rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb ze všech možných úhlů pohledu. Bohatý program nabídne třicet přednášek z oblasti zpřístupňování knihovních dokumentů, poskytování informací, rešerši, umožnění přístupu k vnějším informačním zdrojům, poradenských služeb, výchovy uživatelů a komunitních aktivit ad. Těšíme se na setkání.

Kde? Slezská univerzita v Opavě, Hradecká ul. 17, v místnosti H3

Kdy? 5. a 6. února 2014 (středa a čtvrtek – vždy mezi 09:00 a 17:00 hod.)

Účastnický poplatek

přihlášky budou závazné, požadujeme platbu předem:

- * platba předem – 400 Kč,
- * členové SKIP – 300 Kč,
- * za jednotlivé dny – 200 Kč,
- * studenti SU v Opavě a přednášející zdarma,
- * platba na místě – 600 Kč.

Ubytování si účastníci zajistí individuálně (místa na kolejích zarezervujeme)

Kontaktní osoba

PhDr. Libuše Foberová, PhD.
e-mail: libuse.foberova@fpf.slu.cz;
telefon 00420 553 684 412;
mobil 00420 607 755 899

Číslo účtu

pro zaslání účastnického poplatku:
ČSOB Ostrava 8010-0309706853/0300
VS: 6201

Webové stránky
konference:
<http://k21.fpf.slu.cz/>

